

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Irena Urbanová

Úpadek finančních institucí

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Pohl

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 27.11.2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 115 118 znaků včetně mezer.

diplomantka

V Praze dne

Poděkování

Děkuji JUDr. Tomáši Pohlovi za velmi ochotný a trpělivý přístup při vedení mé diplomové práce a také za cenné rady a čas, který mi věnoval.

Obsah

Úvod.....	5
1. Specifika úpadku finančních institucí.....	7
1.1. Insolvenční návrh	8
1.2. Odložení zahájení insolvenčního řízení.....	10
1.3. Informační povinnost.....	11
1.4. Zpráva o postupu insolvenčního řízení.....	13
1.5. Insolvenční správce	14
1.6. Pohledávky vyplývající z účetnictví dlužníka	18
1.7. Zvláštní ustanovení o rozvrhu	22
1.8. Úpadek zahraniční finanční instituce	22
1.8.1. Zahraniční insolvenční správce	23
1.9. Hypoteční podstata	24
1.9.1. Vymezení pojmů	24
1.9.2. Úpadek emitenta krytých dluhopisů.....	24
2. Ochrana majetku třetích osob před důsledky úpadku finančních institucí	26
2.1. Garanční systém finančního trhu	26
2.1.1. Fond pojištění vkladů	27
2.1.2. Postup výplaty náhrad pojištěných vkladů.....	27
2.1.3. Fond pro řešení krize.....	28
2.2. Garanční fond obchodníků s cennými papíry.....	29
2.2.1. Postup výplaty náhrad z Garančního fondu	29
3. Úloha České národní banky v případě úpadku finančních institucí	31
3.1. Orgán dozoru a dohledu	31
3.2. Orgán příslušný pro řešení krize.....	32
4. Úpadek Sberbank CZ, a.s.....	34
4.1. Řízení do rozhodnutí o úpadku.....	36
4.2. Řízení po rozhodnutí o úpadku.....	41
4.2.1. Návrh na vyslovení zákazu hlasování věřitele Garanční systém finančního trhu...	42
4.2.2. Odvolání proti rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zrušení usnesení schůze věřitelů k Vrchnímu soudu.....	43
Závěr.....	47
Seznam použitých zkratk.....	49
Seznam použitých zdrojů	50

Úvod

Úpadek finanční instituce představuje riziko pro správné fungování celého finančního systému a je specifický vysokým počtem věřitelů, kteří jsou převážně vkladateli. Z tohoto důvodu je potřeba oblast úpadekového práva finančních institucí speciálně upravovat oproti standardnímu procesu úpadku. Zejména zabránit rozšíření „nákazy“ úpadku i na další finanční instituce, což by mohlo vést ke kolapsu celého finančního systému. Regulován je jednak samotný přístup na finanční trh, a to vydáváním licencí a povolení k činnosti Českou národní bankou, dále byla do českého právního řádu implementována zákonem o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, kterou je stanoven rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků, a dále v případě, že úpadek u finanční instituce již nastal, je v insolvenčním zákoně v části druhé hlavě IV obsažena speciální úprava úpadku finančních institucí, v neposlední řadě je třeba zmínit i směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU o systémech pojištění vkladů, jež byla zapracována do ustanovení zákona o bankách.

V průběhu zpracování diplomové práce se její téma stalo velmi aktuální, když v důsledku válečného konfliktu probíhajícího na Ukrajině byl vyhlášen úpadek banky Sberbank CZ, a.s., provozující svou činnost na území České republiky. Mateřskou společností Sberbank CZ, a.s., byla banka Sberbank sídlící v Ruské federaci, jejímž většinovým akcionářem je Ruská národní banka. Státy Evropské unie v únoru roku 2022 uvalily v souvislosti s invazí Ruska na území Ukrajiny sankce. Věřitelé banky následně začali s hromadným výběrem vkladů, tzv. run na banku, což způsobilo nedostatek likvidity banky, a z důvodu hrozícího úpadku Česká národní banka odňala bance Sberbank CZ, a.s., bankovní licenci. V srpnu roku 2022 byl Městským soudem v Praze zjištěn úpadek Sberbank CZ, a.s., a na její majetek byl prohlášen konkurz.¹

V diplomové práci se zabývám zejména zvláštnostmi úpadekového řízení finančních institucí oproti standardnímu procesu úpadku, dále se zabývám problematikou, která s tématem úpadku finančních institucí úzce souvisí, a sice systémem ochrany majetku třetích osob před důsledky úpadku finančních institucí, krátce shrnuje roli České národní banky v řízení o úpadku finančních institucí, a to jako orgánu dozoru a dohledu a dále jako orgánu příslušného k řešení krize, v poslední kapitole se věnuji insolvenčnímu řízení Sberbank CZ, a.s., a to jednak řízení před rozhodnutím o úpadku a také řízení po rozhodnutí o úpadku.

---

¹ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26.08.2022, č.j. MSPH 95 INS 12575/2022 -A-72; Insolvenční rejstřík – detail insolvenčního řízení Sberbank CZ, a.s., v likvidaci; isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail

Diplomová práce je rozdělena do čtyř částí. V první části se zabývám specifiky úpadku finančních institucí oproti standardnímu insolvenčnímu řízení. Část tvoří devět kapitol. Každá kapitola popisuje jednu odlišnost od běžného insolvenčního řízení souhrnně pro banky, spořitelny a úvěrní družstva, pojišťovny, zajišťovny a podílový fond, pokud přímo z obsahu textu nevyplývá, že se napsané týká jen konkrétní finanční instituce.

Druhá část je věnována ochraně majetku třetích osob před důsledky úpadku finančních institucí, tedy Garančním systémem finančního trhu a Garančním fondem obchodníků s cennými papíry. Se zvláštním zřetelem je ve třetí kapitole zpracována zákonná úprava, účel systému pojištění vkladů a dále postup při vyplácení náhrad ze systému pojištění vkladů.

Třetí část práce se soustředí na roli České národní banky v řízení o úpadku finančních institucí, a to jako orgánu dohledu a dozoru a jako orgánu příslušného k řešení krize.

V poslední, čtvrté, části práce rozebírám insolvenční řízení Sberbank CZ, a.s. A to konkrétně jaké skutečnosti způsobily úpadek banky, komplikace související s uvalenými mezinárodními sankcemi, jak probíhalo řízení do rozhodnutí o úpadku i po rozhodnutí o úpadku, ovšem insolvenční řízení nebylo v době dokončení práce ještě skončeno.

1. Specifika úpadku finančních institucí

Insolvenční řízení, v němž je dlužníkem finanční instituce, je zpravidla velmi složitým procesem s vysokým počtem věřitelů a velkým objemem přihlášených pohledávek a majetku. Když na finančním trhu dojde k úpadku finanční instituce, je důležité dbát na to, aby nedošlo k „infikování“ dalších finančních institucí a nehrozil kolaps celého finančního trhu.

Vzhledem k potřebě zvýšené ochrany věřitelů, kterými jsou v největší míře spotřebitelé, k možným důsledkům na celý finanční trh a zároveň také vzhledem ke složitosti takového insolvenčního řízení počtem věřitelů a objemem přihlášených pohledávek, je nutná speciální úprava úpadku finančních institucí. Tato speciální právní úprava oproti obecné úpravě úpadku v sobě zahrnuje řadu specifíků tohoto druhu úpadku. Právní úpravu úpadku finančních institucí nalezneme v části druhé insolvenčního zákona (dále jen „IZ“), kde je této problematice věnována hlava IV. Současná podoba a znění hlavy IV je výsledkem transpozice evropské legislativy týkající se úpadku finančních institucí do vnitrostátního právního předpisu, zejména se jedná o směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 04.04.2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí.

Téma úpadku finančních institucí se neomezuje pouze na české právní prostředí, spíše naopak. V době globalizace, společného evropského trhu a vzájemné provázanosti finančních institucí představuje například úpadek banky hrozbu nejen pro finanční trh v tuzemsku, ale může negativně ovlivnit i finanční trhy v jiných členských zemích Evropské unie, kde například sídlí mateřská společnost dotčené banky. Je proto žádoucí tuto problematiku upravovat i na úrovni evropské legislativy.

Úprava v části druhé hlavy IV IZ se vztahuje na finanční instituce, kterými jsou banka, spořitelna a úvěrní družstvo, obchodník s cennými papíry, pojišťovna a zajišťovna, zahraniční banka podnikající na území České republiky na základě jednotné licence podle zákona o bankách (dále jen „ZB“), pobočka zahraniční banky jiné než výše uvedené a dále řeší úpadek podílového fondu.

Řešit úpadek finanční instituce zahájením insolvenčního řízení je možné až od okamžiku zániku licence nebo povolení, které ji k výkonu její činnosti opravňovaly. Výjimku z tohoto pravidla představuje úpadek obchodníka s cennými papíry, jenž lze řešit aplikací insolvenčního zákona i v době, kdy obchodníkovi s cennými papíry nebylo ještě odňato povolení k výkonu činnosti.²

Úpadek zahraniční banky vykonávající na území České republiky svou činnost na základě jednotné licence a úpadek zahraničního obchodníka s cennými papíry poskytujícího investiční

---

² Dle ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) IZ

služby na území České republiky na základě povolení podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu lze řešit konkursem, reorganizací a vyhlášením moratoria, což lze metodou logického výkladu za použití argumentu a contrario odvodit z ustanovení § 367 odst. 1 IZ ve spojení s ustanovením § 368 odst. 3 IZ.

Úpadek ostatních finančních institucí, jejichž úpadek je předmětem zkoumání této kapitoly, lze řešit výhradně konkursem. Řešení úpadku oddlužením je v případě finančních institucí zcela vyloučeno.³

Nejzásadnější rozdíly v procesu úpadku finančních institucí ve srovnání se standardním způsobem úpadku tkví v aktivní legitimaci České národní banky k podání insolvenčního návrhu, v osobě insolvenčního správce, kterým je jmenován likvidátor finanční instituce, v automatickém přihlašování pohledávek, které vyplývají z účetnictví dlužníka, v přednostním uspokojování věřitelů, jejichž pohledávky vznikly na základě smlouvy o pojištění či v rozšířených požadavcích na informování o probíhající insolvenční řízení, a to jak směrem k České národní bance, orgánům dozoru a dohledu členských států Evropské Unie, tak i směrem k věřitelům a veřejnosti.

1.1. Insolvenční návrh

Insolvenční návrh je oprávněn podat shodně jako v případě standardního insolvenčního řízení dlužník nebo věřitel se splatnou pohledávkou. Těmto osobám je právo podat insolvenční návrh přiznáno v obecné části IZ, ve zvláštní části IZ věnované úpadku finančních institucí je umožněno podat insolvenční návrh navíc i orgánu oprávněnému vykonávat nad činností finanční instituce dozor nebo dohled a dále také orgánu příslušnému k řešení krize podle ZOPŘK.⁴ V právním prostředí České republiky se v obou případech bude jednat o Českou národní banku.⁵

Insolvenční návrh podaný Českou národní bankou musí obsahovat náležitosti běžného insolvenčního návrhu, tedy aplikuje se přiměřeně ustanovení § 103 IZ. Česká národní banka v insolvenčním návrhu osvědčuje úpadek finanční instituce, a to buď ve formě platební neschopnosti, nebo předlužení. Svá tvrzení Česká národní banka dokládá příslušnými listinami. Oproti insolvenčnímu návrhu podanému věřitelem neosvědčuje Česká národní banka v insolvenčním návrhu splatnou pohledávku za dlužníkem, což vyplývá ze skutečnosti, že Česká národní banka nemusí být v roli věřitele dlužníka, tedy žádná splatná pohledávka České národní banky vůči dlužníkovi nemusí existovat. Česká národní banka podává insolvenční návrh

---

³ Dle ustanovení § 368 odst. 3 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 379 odst. 3 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

⁴ Dle ustanovení § 368 odst. 1 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 380 odst. 1 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

⁵ Dle ustanovení § 1 odst. 1 zák. č. 6/1993 Sb., o ČNB, a dále dle ustanovení § 5 odst. 1 zák. č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

z postavení orgánu oprávněného vykonávat dozor nebo dohled nad činností finanční instituce nebo orgánu příslušného pro řešení krize. Je ovšem možná situace, kdy Česká národní banka bude i v roli věřitele se splatnou pohledávkou, na výše zmíněné ale nebude mít tato skutečnost žádný vliv.

Podává-li insolvenční návrh Česká národní banka, a to buď z postavení orgánu dozoru nebo dohledu nad činností finanční instituce, nebo z postavení orgánu příslušného k řešení krize, nepožaduje se zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení.⁶

Podle názoru Vrchního soudu v Praze, který vyjádřil ve svém rozhodnutí č.j. 2 VSPH 128/2010-A-14 ve věci MSPH 95 INS 1030/2010, totéž platí i v případě, když insolvenční návrh podá likvidátor společnosti jmenovaný Českou národní bankou jako orgánem vykonávajícím dozor nebo dohled nad činností finančních institucí.

Pokud se k insolvenčnímu návrhu České národní banky připojí některý z věřitelů dlužníka nebo dlužník, lze po těchto osobách zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení požadovat. Ovšem v případě, že žádný z přístupivších navrhovatelů zálohu nesloží, není insolvenční soud oprávněn insolvenční řízení před rozhodnutím o insolvenčním návrhu zastavit, tedy neaplikuje se ustanovení § 108 odst. 4 IZ.

Výjimkou z výše uvedeného pravidla je podání insolvenčního návrhu v případě dlužníka, kterým je pobočka pojišťovny, jež má sídlo na území jiného členského státu nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. Česká národní banka u takto specifikovaného dlužníka není oprávněna podat insolvenční návrh. Aktivní legitimace k podání insolvenčního návrhu ve výše popsaném případě náleží pouze do dispozice dlužníka nebo jeho věřitelů se splatnou pohledávkou.⁷

I přes skutečnost, že insolvenční právo finančních institucí je v rámci Evropské unie regulováno a státy Evropské unie přijímají a začleňují tyto akty EU do vnitrostátních předpisů, můžeme se setkat s drobnými odchylkami v jednotlivých právních řádech. Takovou odchylku představuje i německá právní úprava aktivní legitimace k podání insolvenčního návrhu. Tou disponuje v případě platební neschopnosti nebo předlužení finančních institucí pouze Spolkový úřad pro dohled nad finančním trhem, *Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht*, zkráceně BAFin. Ovšem hrozí-li teprve platební neschopnost finanční instituce, pak je BAFin oprávněn podat insolvenční návrh pouze se souhlasem instituce.⁸

---

⁶ Dle ustanovení §368 odst. 2 IZ pro úpadek úvěrové instituce a dle ustanovení § 380 odst. 2 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

⁷ Dle ustanovení § 379 odst. 1 IZ ve spojení s ustanovením § 380 odst. 1 IZ

⁸ Dle ustanovení § 46b Kreditwesengesetz – Zákon o bankách; https://www.gesetze-im-internet.de/kredwgf/_46b.html

1.2. Odložení zahájení insolvenčního řízení

Zákonem č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu byla transponována do českého právního řádu směrnice pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků, zkráceně BRRD. Směrnice vznikla v reakci na dopady finanční krize na celosvětový finanční systém v roce 2008.

Následující výjimka z obecné úpravy insolvenčního řízení, a to konkrétně z ustanovení § 97 IZ, míří na úpadek banky, spořitelního a úvěrního družstva a obchodníka s cennými papíry, jehož počáteční kapitál činí nejméně 730 000 EUR.

Je-li podán insolvenční návrh na zahájení insolvenčního řízení vůči dlužníku, kterým je finanční instituce, je nejprve nutné ze strany České národní banky posoudit, zda finanční instituce splňuje či nesplňuje podmínky pro aplikaci opatření k řešení krize právě podle ZOPŘK. Z toho důvodu není insolvenční řízení zahájeno dnem doručení insolvenčního návrhu insolvenčnímu soudu, dochází k odložení zahájení insolvenčního řízení do okamžiku vyjádření ČNB. Insolvenční soud není oprávněn ihned po doručení insolvenčního návrhu jej zveřejnit v insolvenčním rejstříku, a tedy ani nenastávají ihned účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.

Insolvenční soud nejprve, nejpozději do dvou hodin od doručení insolvenčního návrhu, případně do dvou hodin od zahájení úředních hodin následujícího pracovního dne insolvenčního soudu v případě, že insolvenční návrh byl insolvenčnímu soudu doručen v době, kdy do skončení úředních hodin zbývaly méně než dvě hodiny, informuje o podaném insolvenčním návrhu Českou národní banku, a to jako orgán příslušný k řešení krize a také jako orgán dozoru a dohledu. Insolvenční soud by tak měl učinit prostřednictvím datové schránky a spolu s vyrozuměním o skutečnosti, že byl na finanční instituci podán insolvenční návrh, zaslat České národní bance také samotný insolvenční návrh.⁹

Česká národní banka má následně sedm dní na vyjádření insolvenčnímu soudu, zda dlužník splňuje podmínky pro aplikaci opatření k řešení krize či nikoliv.¹⁰ Těmito podmínkami, které jsou obsahem ustanovení § 78 odst. 1 ZOPŘK, jsou:

- a) zjištění České národní banky, že povinná osoba selhává,
- b) s přihlédnutím ke všem okolnostem nelze důvodně předpokládat, že by jiné opatření než opatření pro řešení krize, odvrátilo selhání této povinné osoby,
- c) řešení krize povinné osoby je ve veřejném zájmu.

---

⁹ Dle ustanovení § 368a IZ a ustanovení § 368b IZ

¹⁰ Dle ustanovení § 368c IZ

Pokud Česká národní banka shledá, že dlužník podmínky pro aplikaci opatření pro řešení krize splnil, insolvenční řízení na majetek dlužníka zahájeno nebude.

V opačném případě, tedy pokud Česká národní banka neshledá, že by dlužník splnil podmínky pro aplikaci opatření pro řešení krize, vyrozumí o této skutečnosti insolvenční soud a tímto okamžikem je zahájeno insolvenční řízení. Insolvenční řízení je zahájeno také v případě, že Česká národní banka se ve lhůtě sedmi dnů od doručení vyrozumění o podaném insolvenčním návrhu insolvenčním soudem vůbec nevyjádřila.¹¹

Insolvenční soud o závěru České národní banky písemně vyrozumí dlužníka.

Nejpozději do konce následujícího pracovního dne poté, co Česká národní banka sdělila insolvenčnímu soudu, že dlužník podmínky pro aplikaci opatření pro řešení krize nesplnil, nebo se Česká národní banka ve lhůtě sedmi dnů vůbec nevyjádřila, vydá insolvenční soud vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení dlužníka, kterou zveřejní prostřednictvím insolvenčního rejstříku.¹²

1.3. Informační povinnost

Vzhledem k množství dotčených subjektů, rozsahu vlivu úpadku jedné finanční instituce na celý finanční trh a také vzhledem k možnému riziku přenosu „nákazy“ na další subjekty fungující na finančním trhu je kladen vyšší požadavek na povinnost informování orgánu dozoru nebo dohledu a veřejnosti o samotném rozhodnutí o úpadku finanční instituce, o jeho průběhu a také o možných důsledcích prohlášení konkursu.

Před zveřejněním rozhodnutí o úpadku finanční instituce, kterým se současně rozhodlo o řešení úpadku dlužníka konkursem, v insolvenčním rejstříku je insolvenční soud povinen prostřednictvím České národní banky jako orgánu dozoru nebo dohledu informovat o této skutečnosti orgány dozoru nebo dohledu v členských státech Evropské unie a státech tvořících Evropský hospodářský prostor, ve kterých dotčený subjekt vykonává svou činnost na základě jednotné licence, jež mu byla udělena v České republice. Nastane-li situace, za níž není možné tuto povinnost splnit ještě před zveřejněním rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku, pak je nutné tak učinit neprodleně poté.

Následně vzniká povinnost insolvenčnímu správci neprodleně zajistit zveřejnění podstatných částí rozhodnutí o úpadku, kterým se současně rozhoduje o řešení úpadku dlužníka konkursem, takzvaný „výtah“ v Úředním věstníku Evropské unie a dále nejméně ve dvou celostátních denících v každém státě, na jehož území dlužník vykonával svou činnost na základě jednotné licence nebo zde provozoval pobočku.

---

¹¹ Dle ustanovení § 368d IZ

¹² Dle ustanovení § 368e IZ

Výtah je vyhotoven v českém jazyce a je opatřen hlavičkami ve znění „Výzva k přihlášení pohledávky. Dodržte lhůty!“ a „Výzva k předložení námitek ohledně pohledávky. Dodržte lhůty!“ Znění hlaviček je přeloženo do všech úředních jazyků Evropské unie a jazyků států tvořících Evropský hospodářský prostor. Náklady na zveřejnění výtahu představují pohledávku za majetkovou podstatou dlužníka. Obsahové náležitosti výtahu jsou uvedeny v § 370 odst. 2 IZ a jsou jimi označení dlužníka údaji potřebnými k jeho identifikaci, informace o skutečnosti, že insolvenční soud podle českého práva zjistil úpadek dlužníka a prohlásil konkurs na jeho majetek, den vydání rozhodnutí o úpadku a o prohlášení konkursu, informaci o tom, že pohledávky věřitelů vyplývající z účetnictví dlužníka se považují za přihlášené, o čemž budou dotčení věřitelé informováni do 60 dnů od prohlášení konkursu, a dále informaci o možnosti postupu při nesouhlasu s výší nebo charakterem pohledávky včetně uvedení lhůt a dne, kterým dané lhůty uplynou, označení sídla insolvenčního soudu a označení insolvenčního správce údaji potřebnými k jeho identifikaci.

Nedodržení výše uvedené informační povinnosti však nemá vliv na účinky vyhlášení moratoria, rozhodnutí o úpadku nebo rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Tyto účinky nastanou ve všech členských státech Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru, ve kterých dlužník vykonával svou činnost, ve stejném okamžiku, ve kterém nastaly v České republice, a to tedy i za situace, kdy informační povinnost nebyla dodržena. Tímto rozhodným okamžikem je okamžik vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka, nikoliv okamžik zveřejnění vyhlášky oznamující zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku.

Výše byla již popsána povinnost insolvenčního soudu prostřednictvím České národní banky informovat orgány dozoru a dohledu v ostatních členských státech Evropské unie a státech tvořící Evropský hospodářský prostor o rozhodnutí o úpadku a způsobu řešení úpadku dlužníka konkursem. Insolvenční zákon však přesně nespecifikuje způsob, jakým tak má být učiněno. Přiměřenou aplikací ustanovení o doručování (§ 71 a dále IZ) lze dojít k závěru, že tak má být učiněno prostřednictvím veřejné datové sítě.

Insolvenční soud a insolvenční správce koordinují svou činnost s příslušnými orgány dozoru a dohledu členských států Evropské unie a států tvořících Evropský hospodářský prostor, ve kterých má dlužník organizační složku.¹³

Insolvenční správce je povinen poskytovat České národní bance jako orgánu dozoru a dohledu informace týkající se insolvenčního řízení v takovém rozsahu, v jakém jsou tyto informace poskytovány věřitelům nebo insolvenčnímu soudu. Naplnění smyslu tohoto ustanovení

---

¹³ Dle ustanovení § 370 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 382 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

v praxi významně napomohla novelizace ustanovení § 372 IZ z roku 2017. V rámci této novely bylo ustanoveno pravidlo, že likvidátor, jehož činnost je pod dohledem České národní banky, je následně ustanoven do role prvního insolvenčního správce dlužníka. Více k této problematice uvádím v bodě 1.5. Insolvenční správce.

1.4. Zpráva o postupu insolvenčního řízení

Insolvenční zákon ukládá insolvenčnímu správci zvláštní povinnost pravidelného zveřejňování zprávy o postupu insolvenčního řízení. V případě úpadku finančních institucí je oproti obecné úpravě kladen vyšší důraz na povinnost poskytovat pravidelné informace o průběhu insolvenčního řízení věřitelům a veřejnosti, což je dáno dopadem úpadku finanční instituce na velké množství věřitelů a na fungování celého finančního trhu. Nejméně se tak má stát jednou ročně. Tato zpráva o postupu insolvenčního řízení je určena věřitelům a veřejnosti. Zákon ukládá, aby tak insolvenční správce učinil vhodným způsobem, což splňuje zejména zveřejnění zprávy o postupu insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku.¹⁴

Insolvenční správce by v této zprávě měl uvádět:

- „...a) informace o krocích, které insolvenční správce v průběhu insolvenčního řízení učinil,*
- b) informace o stavu majetkové podstaty dlužníka a jejím zpeněžení,*
- c) informace o množství finančních prostředků, které byly zpeněžením majetkové podstaty dlužníka dosaženy,*
- d) informaci o probíhajících incidenčních sporech,*
- e) přehled výdajů insolvenčního správce vynaložených v průběhu insolvenčního řízení,*
- f) další podstatné informace, které mají vliv na průběh insolvenčního řízení.“¹⁵*

Znění zprávy o postupu insolvenčního řízení předkládá insolvenční správce před jejím zveřejněním ke schválení věřitelskému výboru. Věřitelský výbor může bez dalšího zprávu schválit, následně ji může insolvenční správce zveřejnit v insolvenčním rejstříku. V opačném případě by měl věřitelský výbor insolvenčnímu správci sdělit výhrady ke zprávě, aby je insolvenční správce mohl do zprávy zapracovat. Pokud insolvenční správce nebude s uvedenými výhradami souhlasit, předloží předmětné výhrady k přezkoumání insolvenčnímu soudu, který insolvenčnímu správci po přezkumu sdělí, zda výhrady věřitelského výboru ke zprávě jsou

---

¹⁴ Dle ustanovení § 371 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 383 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

¹⁵ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-2]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Odkaz: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/44000/1/2>

oprávněné, případně jen některé z nich, a určí povinnost insolvenčnímu správci tyto výhrady do zprávy zapracovat.

Insolvenční správce má mimo povinnosti zveřejňovat zprávu o postupu insolvenčního řízení dle části druhé hlavy IV IZ také povinnost dle obecné části IZ předkládat věřitelskému výboru a insolvenčnímu soudu písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení, a to nejméně jednou za tři měsíce.¹⁶ Povinnost zveřejňovat zprávu o postupu insolvenčního řízení představuje rozšíření povinnosti insolvenčního správce písemně informovat věřitelský výbor a insolvenční soud o stavu insolvenčního řízení. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že v případě úpadku finanční instituce bude insolvenční správce podávat nejméně jednou za tři měsíce písemnou zprávu věřitelskému výboru a insolvenčnímu soudu o stavu insolvenčního řízení a zároveň nejméně jednou za rok bude zveřejňovat zprávu o postupu insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku.

1.5. Insolvenční správce

Výše byla již nastíněna novela insolvenčního zákona z roku 2017, která mimo jiné zavedla, že: „*Insolvenční soud ustanoví do funkce prvního insolvenčního správce banky nebo spořitelního a úvěrního družstva osobu, která vykonává funkci likvidátora této banky nebo tohoto spořitelního a úvěrního družstva, pokud je současně insolvenčním správcem se zvláštním povolením. Věta první se obdobně použije pro předběžného správce.*“¹⁷ Shodná úprava je i v případě úpadku pojišťoven a zajišťoven. Tato změna přinesla do insolvenčního řízení finančních institucí kontinuitu a efektivitu.

Likvidátor je povinen podat insolvenční návrh v případě, že dozná, že finanční situace v dotčené instituci naplňuje podmínky úpadku.¹⁸ Po zahájení insolvenčního řízení bude likvidátor ustanoven do funkce prvního insolvenčního správce a je tak odbourána nutnost seznamování se s finanční situací úpadce nově příchozím insolvenčním správcem.

Likvidátor a insolvenční správce navíc vykonávají činnosti, z nichž některé jsou podobné nebo totožné, byly by tedy činěny duplicitně.

Bezesporu s sebou tyto změny nesou úsporu nákladů, které jsou hrazeny z majetku finanční instituce, což se v konečné fázi kladně projeví i v míře uspokojení věřitelů. A nakonec se změny pozitivně odrazily v již zmiňované dohledové činnosti České národní banky. Již před novelou z roku 2017 byla v insolvenčním zákoně zakotvena povinnost insolvenčního správce poskytovat

---

¹⁶ Dle ustanovení § 36 odst. 2 IZ

¹⁷ § 372 odst. 1, zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X; <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/62545/1/2>

¹⁸ Dle ustanovení § 38 odst. 2 IZ

České národní bance informace o insolvenčním řízení v rozsahu, v jakém jsou poskytovány věřitelům a insolvenčnímu soudu. V praxi však nezřídka docházelo k opomíjení této povinnosti a Česká národní banka zejména v počáteční fázi insolvenčního řízení nebyla dostatečně informována. A právě nové znění ustanovení § 372 IZ tomuto nežádoucímu stavu mělo zabránit, když likvidátor ustanoven do funkce prvního insolvenčního správce je pod dohledem České národní banky.

Insolvenčním správcem finanční instituce v úpadku může být jmenován pouze insolvenční správce se zvláštním povolením dle zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích (dále jen „ZIS“). Na rozdíl od insolvenčního řízení, ve kterém se řeší úpadek družstevní záložny, pojišťovny nebo zajišťovny, není v případě úpadku úvěrových institucí Česká národní banka povinna jmenovat likvidátora ze zvláštní části seznamu insolvenčních správců vedeného podle ZIS. V případě pojišťoven a zajišťoven vyplývá tento požadavek ze ZP. Ze zvláštních zákonů upravujících úvěrové instituce tento požadavek neplyne. Česká národní banka však v praxi i bez zákonné povinnosti také u úvěrových institucí určuje do funkce likvidátorů ty, jež jsou evidováni ve zvláštní části seznamu insolvenčních správců vedeného podle ZIS.¹⁹

Právní úprava ustanovování insolvenčního správce úvěrové instituce představuje speciální úpravu k obecné úpravě ustanovování insolvenčního správce do funkce obsažené v § 25 IZ. Insolvenčním správcem úvěrové instituce a také předběžným správcem úvěrové instituce pak dle speciální úpravy ustanovuje insolvenční soud osobu, která je v okamžiku rozhodnutí insolvenčního soudu o ustanovení insolvenčního správce likvidátorem úvěrové instituce, nebo osobu, kterou Česká národní banka navrhne do funkce likvidátora úvěrové instituce v případě, že likvidátor nebyl zatím jmenován a zároveň je tato osoba insolvenčním správcem se zvláštním povolením.

Shodně se standardním postupem lze osobu insolvenčního správce na schůzi věřitelů změnit, odvolat insolvenčního správce z funkce nebo zprostit insolvenčního správce funkce. Tato problematika je řešena právní úpravou v obecné části, právní úprava ve zvláštní části se jí již nezabývá. Nenachází-li se úvěrová instituce v likvidaci, pak se při ustanovování insolvenčního správce, případně předběžného správce, neaplikuje speciální úprava obsažená v ustanovení § 372 IZ, nýbrž obecná úprava obsažená v ustanovení § 25 odst. 3 IZ.

Pro výkon pravomocí svěřených insolvenčnímu správcovi na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor si může insolvenční správce

---

¹⁹ Zrůst, L. Insolvenční zákon: Komentář. § 372 [Systém ASPI]. Wolters Kluwer ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

zvolit svého zástupce.²⁰ Volbu osoby coby zástupce insolvenčního správce vykonávající jeho pravomoci na území jiných členských států schvaluje insolvenční soud. V insolvenčním zákoně nenalezneme konkrétní požadavky, které by byly kladeny na osobu vykonávající funkci zástupce insolvenčnímu správci na území jiných členských států Evropské unie a států Evropského hospodářského prostoru. Dokonce nemusí být ani tato osoba zapsána v seznamu insolvenčních správců v České republice, a to ani jako hostující insolvenční správce. Insolvenční soud jako schvalovatel volby insolvenčního správce musí dostatečně zvážit, zda je insolvenčním správcem navrhovaná osoba kompetentní k výkonu pravomoci insolvenčního správce na území jiného státu. V největším počtu případů si tuzemský insolvenční správce bude vybírat jako svého zástupce osobu, která na území jiného členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, na němž by měl vykonávat pravomoci tuzemského insolvenčního správce jako jeho zástupce, vykonává činnost advokáta, insolvenčního správce nebo jinou obdobnou profesi. Insolvenční správce je oprávněn zvolit si i více takových zástupců podle počtu států, na jejichž území hodlá realizovat své pravomoci. Schválí-li soud navrhovanou osobu, vydá o této skutečnosti rozhodnutí, kterým ji ustanoví do funkce.

Zástupce insolvenčního správce pro výkon jeho pravomoci na území členských států Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru nelze zaměňovat s osobou zástupce dle ustanovení § 33 IZ. Význam těchto dvou zástupců je v insolvenčním řízení zcela odlišný.

Jak vyplývá z již výše uvedeného, je insolvenční správce oprávněn vykonávat své pravomoci i na území ostatních členských států Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru. Jeho povinností při výkonu své pravomoci na území cizího státu však vždy je řídit se právním řádem státu, na jehož území svou pravomoc vykonává.²¹ „*Rozsah pravomoci se tedy řídí dle příslušných pravidel ustanovení insolvenčního zákona, ale jejich samotný výkon na území jiného státu se vždy řídí právním řádem tohoto státu.*“²²

Výjimku z výše uvedeného pravidla představuje užití donucovacích prostředků či jiného užití síly a pravomoc závazně rozhodovat spory nebo jiná řízení, ve kterých jsou k rozhodování příslušné soudy, správní orgány nebo jiné orgány daného státu. Je vyloučeno, aby insolvenční správce na území jiného členského státu Evropské unie či státu tvořícího Evropský hospodářský

---

²⁰ Dle ustanovení § 372 odst. 2 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 384 odst. 2 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

²¹ Dle ustanovení § 372 odst. 3 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 384 odst. 3 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

²² BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽIŽLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-2]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Odkaz: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/44000/1/2>

prostor realizoval pravomoci výše uvedené. Snad není ani třeba dodávat, že stejná pravidla platí i pro zástupce insolvenčního správce pro výkon pravomoci insolvenčního správce na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu Evropského hospodářského prostoru.²³

Při realizaci své pravomoci na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor insolvenční správce prokazuje oprávnění k výkonu pravomoci úředně ověřenou kopií rozhodnutí o ustanovení do funkce insolvenčního správce. Rozhodnutí o ustanovení do funkce insolvenčního správce musí být přeloženo do úředního jazyka nebo některého z úředních jazyků státu, ve kterém hodlá realizovat svou pravomoc, pokud je tak ze strany dotčeného státu požadováno.

Podobně je tomu v případě zástupce insolvenčního správce, který bude na území jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor oprávnění k výkonu pravomoci insolvenčního správce prokazovat úředně ověřenou kopií rozhodnutí insolvenčního soudu o jeho schválení do funkce. Rozhodnutí o schválení osoby do funkce zástupce insolvenčního správce musí být přeloženo do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků státu, ve kterém zástupce bude vykonávat pravomoc insolvenčního správce, je-li tak dotčeným státem vyžadováno.²⁴

Insolvenční správce může požadovat, aby údaj o skutečnosti, že bylo v České republice vydáno rozhodnutí o úpadku finanční instituce nebo o způsobu řešení úpadku finanční instituce, byl zapsán do veřejného rejstříku jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořící Evropský hospodářský prostor. Insolvenční správce může zápis požadovat v případech, ve kterých považuje za účelné vzhledem k prosazování práv věřitelů tak učinit. Podání žádosti o zápis do veřejného rejstříku, náležitosti takového podání a pravidla zápisu se řídí právním řádem státu, ve kterém je předmětný veřejný rejstřík veden. Náklady na zápis do veřejného rejstříku jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor představuje pohledávku za podstatou, která bude uspokojena z majetkové podstaty dlužníka.²⁵

Insolvenční správce může vykonávat své pravomoci nejen na území České republiky, na území ostatních členských států Evropské unie a států tvořících Evropský hospodářský prostor, ale také na území třetích států, je-li to pro účely insolvenčního řízení nezbytné. V takovém případě se

---

²³ Dle ustanovení § 372 odst. 3 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 384 odst. 3 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

²⁴ Dle ustanovení § 372 odst. 4 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 384 odst. 4 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

²⁵ Dle ustanovení § 372 odst. 6 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 384 odst. 6 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

insolvenční správce vždy řídí právním řádem státu, na jehož území insolvenční správce hodlá jednat, a dále mezinárodními smlouvami, které Česká republika s dotčeným státem uzavřela.²⁶

Jistou paralelu s českou úpravou, na základě které je prvním insolvenčním správcem likvidátor finanční instituce, jehož jmenovala do funkce Česká národní banka, spatřuji v německé právní úpravě, která insolvenčnímu soudu ukládá povinnost konzultovat vhodnost výběru insolvenčního správce před jeho jmenováním s BAFin. Insolvenční správce podává BAFin průběžné informace o stavu a průběhu insolvenčního řízení. Další informace a dokumenty týkající se insolvenčního řízení si může BAFin od insolvenčního správce vyžádat.²⁷

1.6. Pohledávky vyplývající z účetnictví dlužníka

Jednou ze zásadních odlišností úpadku finančních institucí je považování pohledávek vyplývajících z účetnictví dlužníka za přihlášené, aniž by bylo nutné věřitelem podávat přihlášku pohledávky v dané lhůtě jako je tomu v běžném insolvenčním řízení. Tato úprava směřuje zejména k ochraně věřitelů, kterými jsou v případě finančních institucí zejména v počáteční fázi insolvenčního řízení převážně vkladatelé. Je ovšem možné setkat se i v této fázi insolvenčního řízení s většinovým věřitelem Garančním systémem finančního trhu, který již vyplatil pojištěné vklady původním věřitelům a dostal se tak na jejich místo.

Rozhodným okamžikem, kterým se považují pohledávky všech věřitelů vyplývající přímo z účetnictví dlužníka automaticky za přihlášené, je usnesení soudu o prohlášení konkursu na majetek dlužníka. V úvodu této kapitoly již bylo řečeno, že úpadek finanční instituce s výjimkou zahraniční banky a zahraničního obchodníka s cennými papíry může být řešen výhradně konkursem. Insolvenční soud současně s rozhodnutím o úpadku úvěrové instituce rozhodne rovněž o prohlášení konkursu. Zveřejněním rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku nastávají účinky prohlášení konkursu. Od okamžiku zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku se tedy pohledávky věřitelů, které vyplývají z účetnictví dlužníka, považují automaticky za přihlášené. Sídlo, místo podnikání, bydliště ani místo obvyklého pobytu věřitele není pro automatické přihlášení pohledávky věřitele na základě účetnictví dlužníka podstatné.

---

²⁶ Dle ustanovení § 372 odst. 5 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 384 odst. 5 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

²⁷ Dle ustanovení § 46b Kreditwesengesetz – Zákon o bankách; https://www.gesetze-im-internet.de/kredwg/_46b.html

Pohledávka každého věřitele, jenž bude vyplývat z účetnictví dlužníka, bude automaticky okamžikem prohlášení konkursu na majetek dlužníka přihlášená v insolvenčním řízení.²⁸

Nejpozději do 60 dnů ode dne prohlášení konkursu na majetek dlužníka, který je úvěrovou institucí, má insolvenční správce povinnost zaslat každému věřiteli, jehož pohledávka se považuje za automaticky přihlášenou, oznámení, ve kterém uvede:

- a) skutečnost, že na majetek dlužníka byl prohlášen konkurs, výši pohledávky věřitele za dlužníkem,
- b) skutečnost, že do uvedené výše se jeho pohledávka považuje za automaticky přihlášenou a vlastnosti pohledávky, tedy zda se jedná o pohledávku za majetkovou podstatou dlužníka, pohledávku na roveň postavenou pohledávce za majetkovou podstatou dlužníka, pohledávku s právem uspokojení ze zajištění, pohledávku jinak zajištěnou, podřízenou pohledávku nebo zda je pohledávka spojena s výhradou vlastnictví k předmětu plnění ze závazkového vztahu,
- c) informaci o tom, jakým způsobem lze uplatnit námitku proti výše pohledávky, v jaké lhůtě a u koho lze tak učinit a následky marného uplynutí lhůty, jaký je postup v případě, že nedojde ke shodě o výši nebo charakteru pohledávky,
- d) místo a termín schůze věřitelů,
- e) další opatření.²⁹

Věřitelé jsou insolvenčním správcem o skutečnosti, že jejich pohledávka se automaticky považuje za přihlášenou, informováni prostřednictvím oznámení, které insolvenční správce zašle individuálně každému jednotlivému věřiteli. Pouhým zveřejněním oznámení v insolvenčním rejstříku není tato povinnost insolvenčního správce splněna a nelze oznámení považovat za řádně doručené, a tedy nedochází k počátku běhu lhůt.

Oznámení o tom, že pohledávka věřitele vyplývající z dlužníkovy účetnictví se považuje za automaticky přihlášenou, obdrží všichni dotčení věřitelé, tedy i věřitelé se sídlem, místem podnikání, bydlištěm či obvyklým místem pobytu na území jiného státu než České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie nebo státu patřícího do Evropského hospodářského prostoru. Věřitelé, jejichž sídlo, místo podnikání, bydliště či obvyklé místo pobytu se nachází na území jiného členského státu nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor obdrží oznámení v českém jazyce s hlavičkou ve znění „Výzva k předložení námitek ohledně pohledávky. Dodržte

---

²⁸ Dle ustanovení § 373 odst. 1 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 385 odst. 1 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

²⁹ Dle ustanovení § 373 odst. 2 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 385 odst. 2 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

lhůty!“ ve všech úředních jazycích Evropské unie a jazycích dalších států tvořící Evropský hospodářský prostor.³⁰

Věřitel, jehož pohledávka je považovaná za automaticky přihlášenou, jelikož vyplývá z účetnictví dlužníka, obdrží o této skutečnosti oznámení od insolvenčního správce s uvedením výše a charakteru pohledávky. Pokud s takto oznámenou výší a charakterem pohledávky věřitel nesouhlasí, může uplatnit námitku, v níž výši nebo charakter případně výši i charakter pohledávky bude vůči insolvenčnímu správci rozporovat. Námitku je nutné podat ve lhůtě 4 měsíců ode dne prohlášení konkursu na majetek dlužníka, tedy zároveň od okamžiku, od kterého se pohledávka považuje za automaticky přihlášenou, u insolvenčního správce. V námitce věřitel uvede správnou výši a charakter pohledávky a toto tvrzení doloží úředně ověřenou kopií listin, jež jeho tvrzení osvědčí. Neuplatní-li věřitel námitku ve lhůtě 4 měsíců od prohlášení konkursu na majetek dlužníka, aplikuje se vyvratitelná právní domněnka, že věřitel s výší a charakterem pohledávky, jak mu byla oznámena insolvenčním správcem, souhlasí. Rozhodujícím okamžikem pro určení včasnosti podání námitky je odevzdání námitky orgánu, prostřednictvím něhož mělo dojít k doručení námitky insolvenčnímu správci. Tímto rozhodným dnem tedy není den doručení námitky insolvenčnímu správci. V případě, že námitka byla doručujícímu orgánu odevzdána po lhůtě pro podání námitky, insolvenční správce nemá povinnost k ní přihlížet. Ovšem může vyhodnotit, že i k takto později podané námitce přihlédne. Bude záležet na individuálním posouzení každé později podané námitky insolvenčním správcem. Není stanovena povinnost insolvenčního správce automaticky nepřihlížet k opožděným námitkám. Insolvenční správce při posuzování, zda k opožděně podané námitce přihlédne či nikoliv, musí dbát toho, aby svým postupem nezvýhodňoval některé věřitele před ostatními.

Rovněž mohou námitku insolvenčnímu správci podat věřitelé, kteří oznámení o skutečnosti, že jejich pohledávka vůči dlužníku je považována za automaticky přihlášenou včetně uvedení výše a charakteru pohledávky, neobdrželi, ač tak učiněno být mělo. Tuto námitku lze podat ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy byl zveřejněn výtah z rozhodnutí o úpadku dlužníka a o způsobu řešení úpadku konkursem na majetek dlužníka v Úředním věstníku Evropské unie. Věřitel je povinen svá tvrzení v námitce, zejména existenci pohledávky vůči dlužníkovi, její výši a charakter, prokázat doložením ověřených kopií listin.³¹

---

³⁰ Dle ustanovení § 373 odst. 3 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 385 odst. 3 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

³¹ Dle ustanovení § 373 odst. 4 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 385 odst. 4 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

Věřitel, jehož sídlo, místo podnikání, bydliště či místo obvyklého zdržování se nachází na území členského státu nebo na území státu tvořící Evropský hospodářský prostor, je oprávněn podat námitku v úředním jazyce nebo v některém z úředních jazyků takového státu. Insolvenční správce může po věřiteli požadovat překlad námítky a souvisejících listin do českého jazyka. Není povinností insolvenčního správce opatřovat si překlad námítek a souvisejících listin podaných v jiném než českém jazyce do českého jazyka na náklady majetkové podstaty dlužníka.

Míří-li tato námitka do výše či charakteru pohledávky, kterou mu zaslaným oznámením sdělil insolvenční správce, musí ji věřitel uvést hlavičkou v českém jazyce ve znění: „Podání námítky proti výši pohledávky“. Míří-li tato námitka do skutečnosti, že věřiteli nebylo oznámení o automatickém přihlášení jeho pohledávky vůči dlužníkovi zasláno, ač tak učiněno být mělo, musí ji věřitel uvést hlavičkou v českém jazyce ve znění: „Přihláška pohledávky“.³²

V případě, že námitka není opatřena předepsanou hlavičkou v českém jazyce, je insolvenční správce povinen k takové námítce přihlédnout, pokud je z obsahu podání zřejmé, že se jedná o námitku a co konkrétně věřitel namítá.

Insolvenční správce a věřitel mají po podání námítek co do výše či charakteru přihlášené pohledávky nebo co do skutečnosti, že věřiteli oznámení o automatickém přihlášení pohledávky vyplývající z účetnictví dlužníka nebylo zasláno, ač tak učiněno být mělo, lhůtu v trvání dvou měsíců, která počíná běžet okamžikem skončení lhůty pro podání námítek, během níž se mohou o předmětu pohledávky mimosoudně dohodnout. Mimosoudní dohoda mezi věřitelem a insolvenčním správcem o předmětu námítky musí být učiněna v písemné formě.

V případě, že k mimosoudní dohodě mezi insolvenčním správcem a věřitelem o namítané skutečnosti nedojde ve stanovené lhůtě, musí věřitel podat žalobu na určení výše nebo charakteru pohledávky k insolvenčnímu soudu, a to ve lhůtě tří měsíců, která počíná běžet okamžikem marného uplynutí lhůty k mimosoudní dohodě mezi věřitelem a insolvenčním správcem. Podáním žaloby na určení výše nebo charakteru pohledávky je zahájen incidenční spor. V případě, že tak věřitel ve stanovené lhůtě neučiní, lhůta pro podání žaloby na určení výše či charakteru pohledávky marně uplyne, ke skutečnostem uvedených v námítce se nebude přihlížet a bude se tedy vycházet ze stavu, který byl věřiteli zaslán v oznámení o automatickém přihlášení pohledávky, tedy tak, jak vyplynula z účetnictví dlužníka.³³

---

³² Dle ustanovení § 373 odst. 5 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 385 odst. 5 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

³³ Dle ustanovení § 373 odst. 6 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 385 odst. 6 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

Vydá-li insolvenční soud v incidenčním sporu rozhodnutí ve prospěch věřitele, jenž podal žalobu na určení výše či charakteru pohledávky, je povinností insolvenčního správce zaplatit z vlastních prostředků náklady incidenčního sporu, jež byly čerpány z majetkové podstaty dlužníka. Nastane-li situace, že tak insolvenční správce neučiní dobrovolně, je oprávněním jakéhokoliv věřitele domáhat se splnění této povinnosti žalobou. Insolvenční zákon lhůtu pro podání žaloby kterýmkoliv z věřitelů na splnění povinnosti insolvenčního správce zaplatit částku odpovídající nákladům incidenčního sporu, v němž soud rozhodl v neprospěch insolvenčního správce, neuvádí. Vychází se tedy z obecné promlčecí lhůty v délce trvání tří let od okamžiku, kdy nastanou okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty, v případě výše popsaném tedy od okamžiku nabytí právní moci a vykonatelnosti soudního rozhodnutí v incidenčním sporu.³⁴

1.7. Zvláštní ustanovení o rozvrhu

Privilegované postavení v pořadí uspokojování pohledávek za dlužníkem, který je tuzemskou pojišťovnou, zajišťovnou nebo pobočkou pojišťovny ze třetího státu, zaujímají pohledávky věřitelů vzniklé z pojištění. Tyto pohledávky jsou uspokojovány z finančních prostředků získaných zpeněžením majetkové podstaty dlužníka v pořadí hned za hotovými výdaji, odměnou insolvenčního správce a náhradou nutných výdajů a odměnou likvidátora za jeho činnost prováděnou po rozhodnutí o úpadku. Pohledávky vzniklé z pojištění mají přednost na uspokojení před pohledávkami za podstatou a pohledávkami jim na roveň postavenými po celou dobu probíhajícího řízení s výjimkou výše uvedených pohledávek uspokojovaných před pohledávkami vzniklých z pojištění. Pohledávky z pojištění je možné uspokojit od okamžiku rozhodnutí o úpadku kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení dlužníka a v plné výši.³⁵

1.8. Úpadek zahraniční finanční instituce

V případě úpadku zahraniční banky nebo zahraničního obchodníka s cennými papíry je oprávněn přijmout opatření k uchování nebo obnovení zdravé finanční situace dlužníka pouze příslušný orgán členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, na jehož území bylo dlužníku vydáno povolení nebo licence k výkonu jeho činnosti, na základě níž dlužník vykonává svou činnost na území České republiky. Účinky takového opatření se pak vztahují i na území ostatních členských států, ve kterých dlužník vykonává svou činnost. Účinnosti na území ostatních členských států Evropské unie nebo států Evropského hospodářského prostoru

---

³⁴ Dle ustanovení § 373 odst. 7 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 385 odst. 7 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

³⁵ Dle ustanovení § 386 IZ

nabývá takové opatření ve stejný okamžik jako ve státě, na jehož území bylo opatření vydáno čili případné nesplnění informační povinnosti na nabytí účinnosti opatření v ostatních členských státech nemá žádný vliv.³⁶

1.8.1. Zahraniční insolvenční správce

Zahraniční insolvenční správce prokazuje na území České republiky oprávnění vykonávat zde pravomoci insolvenčního správce úředně ověřenou kopií rozhodnutí o ustanovení do funkce insolvenčního správce, které vydal příslušný správní nebo soudní orgán členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. Může být vyžadován překlad rozhodnutí o ustanovení do funkce insolvenčního správce do českého jazyka, ovšem nelze požadovat vyšší ověření kopie rozhodnutí nežli úřední ověření.³⁷ Zahraniční insolvenční správce má oprávnění vykonávat své pravomoci na území ostatních členských států v souladu s právním řádem státu, jehož příslušný orgán insolvenčního správce ustanovil do funkce.

Na území České republiky však zahraniční insolvenční správce není za žádných okolností oprávněn užít donucovací prostředky nebo pravomocně rozhodovat spory nebo jiná řízení, k nimž jsou příslušné soudní, správní nebo jiné orgány České republiky. Zahraniční insolvenční správce může v průběhu insolvenčního řízení jmenovat osoby coby jeho zástupce nebo osoby, které mu s výkonem pravomocí na území ostatních členských států pomáhají, umožňují-li to právní předpisy členského státu, v němž byl ustanoven do funkce insolvenčního správce.³⁸

Výkon pravomocí zahraničního insolvenčního správce na území České republiky se řídí právním řádem České republiky, zejména ohledně postupů při zpeněžování majetku, povinnosti zápisu do veřejných rejstříků například katastru nemovitostí.³⁹

Na žádost zahraničního insolvenčního správce nebo příslušného orgánu členského státu, na jehož území byl insolvenční správce ustanoven do funkce, se zapíše údaj o rozhodnutí o úpadku dlužníka a prohlášení o řešení úpadku dlužníka konkursem do veřejných rejstříků, zejména do katastru nemovitostí, obchodního rejstříku aj. Náklady vzniklé zápisem požadovaného údaje do veřejného rejstříku představují pohledávku za majetkovou podstatou dlužníka.⁴⁰

---

³⁶ Dle ustanovení § 377 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 387 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

³⁷ Dle ustanovení § 378 odst. 1 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 388 odst. 1 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

³⁸ Dle ustanovení § 378 odst. 2 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 388 odst. 2 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

³⁹ Dle ustanovení § 378 odst. 3 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 388 odst. 3 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

⁴⁰ Dle ustanovení § 378 odst. 4 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 388 odst. 4 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

1.9. Hypoteční podstata

Hypoteční podstata představuje majetek, který slouží ke krytí hypotečních zástavních listů, v případě zahájení insolvenčního řízení banky jako emitenta krytých dluhopisů. Hypoteční podstata vzniká okamžikem jmenování nuceného správce krytých bloků do funkce.⁴¹ Pojem hypoteční podstata byl užíván insolvenčním zákonem a zákonem č. 190/2004, o dluhopisech (dále jen „zákon o dluhopisech“ nebo „ZD“) do novely ZD účinné od roku 2019. Nově je ustanovení § 375 IZ označeno názvem „Kryté dluhopisy a hypoteční úvěry“.

1.9.1. Vymezení pojmů

Krytým dluhopisem se dle zákona o dluhopisech rozumí dluhopis nebo obdobný cenný papír, který představuje právo na splacení dluhu, je vydaný podle práva cizího státu, jeho emitentem je banka a jeho jmenovitá hodnota je kryta způsobem a v rozsahu stanoveným zákonem.⁴²

Hypotečním zástavním listem je krytý dluhopis, jehož souhrnná hodnota všech aktiv v krycím portfoliu musí být rovna alespoň 85 % souhrnné hodnoty všech dluhů, k jejichž krytí toto portfolio slouží, a to jen s využitím krycích aktiv, které představují pohledávky z hypotečních úvěrů.⁴³

Krycí aktiva jsou věci zapsané v rejstříku krycích aktiv.⁴⁴ Věci zapsané do rejstříku krycích aktiv, tedy krycí aktiva, která slouží ke krytí dluhů, tvořící evidenčně oddělenou část majetku emitenta krytých dluhopisů, představují krycí portfolio.⁴⁵ Krycí portfolio společně s dluhy emitenta, k jejichž krytí slouží konkrétní krycí portfolio, jsou krytým blokem. Jedná se tedy o evidenčně oddělenou část jmění emitenta.⁴⁶

1.9.2. Úpadek emitenta krytých dluhopisů

Součástí majetkové podstaty dlužníka nejsou krycí aktiva, která jsou zapsána v rejstříku krycích aktiv ani jiné související majetkové hodnoty, jež jsou dle zákona o dluhopisech součástí příslušného krycího portfolia. V okamžiku, kdy určitá majetková hodnota přestane být součástí

---

⁴¹ epravo.cz, kryté dluhopisy po novele zákona o dluhopisech, 4.12.2019, World Wide Web: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryte-dluhopisy-po-novele-zakona-o-dluhopisech-110317.html>

⁴² Dle ustanovení § 28 odst. 1 zák. č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

⁴³ Dle ustanovení § 28b odst. 1 zák. č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

⁴⁴ Dle ustanovení § 30a zák. č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

⁴⁵ Dle ustanovení § 30c odst. 1 zák. č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

⁴⁶ Zrůst, L. Insolvenční zákon: Komentář. § 375 odst. 1 [Systém ASPI]. Wolters Kluwer ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

krycího portfolia, stává se automaticky součástí majetkové podstaty. Tato situace může nastat ve dvou případech, a to:

„...a) v situaci, kdy nucený správce krytých bloků dobrovolně a se souhlasem vlastníků krytých dluhopisů vymaže přebytečné předzajištění, nebo

b) povinně v situaci, kdy již neexistují dluhy, k jejichž zajištění krycí portfolio slouží.“⁴⁷

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že na majetek, jež je součástí krycího portfolia, se nevztahuje právní úprava majetkové podstaty a postupu jejího zpeněžení.

Ustanovení § 250 IZ, podle kterého se prohlášením konkursu považují nesplatné pohledávky proti dlužníku za splatné, se na dluhy z krytých dluhopisů vydaných dlužníkem ani na související dluhy neaplikuje. V případě dluhů z krytých dluhopisů nebo souvisejících dluhů tedy zahájením insolvenčního řízení, zjištěním úpadku ani prohlášením konkursu na majetek dlužníka jako emitenta krytých dluhopisů, nedojde k automatické předčasné splatnosti těchto dluhů z krytých dluhopisů nebo souvisejících dluhů.

Zahájením insolvenčního řízení emitenta vzniká České národní bance povinnost jmenovat nuceného správce všech krytých bloků emitenta krytých dluhopisů. Česká národní banka do funkce nuceného správce krytých bloků může jmenovat jen banku nebo zahraniční banku se sídlem v jiném členském státě, která vydává cenné papíry srovnatelné s krytými dluhopisy, nebo která spravuje věci srovnatelné s krycími aktivy. Činností nuceného správce je výkon plné správy všech krytých bloků příslušného emitenta krytých dluhopisů. Po zahájení insolvenčního řízení vyčíslí nucený správce krytých bloků pohledávky vlastníků krytých dluhopisů a věřitelů pohledávek odpovídajících souvisejícím dluhům v rozsahu, ve kterém nejsou kryty krycím portfoliem. Vyčíslení zašle insolvenčnímu soudu ve lhůtě stanovené pro přihlašování pohledávek v insolvenčním řízení. V případě, že nucený správce tak neučiní, vzniká oprávnění každému vlastníku krytého dluhopisu a každému věřiteli pohledávky odpovídající souvisejícímu dluhu, a to v rozsahu, v jakém není kryta krycím portfoliem, přihlásit svoji pohledávku ve lhůtě 1 roku ode dne uplynutí lhůty k přihlašování pohledávek v insolvenčním řízení.⁴⁸

Česká národní banka, insolvenční správce, likvidátor, dočasný správce emitenta krytých dluhopisů i samotný emitent krytých dluhopisů poskytují nucenému správci při výkonu jeho činnosti součinnost. Insolvenční správce není oprávněn do činnosti nuceného správce nijak zasahovat.⁴⁹

---

⁴⁷ BROŽ, J., BUDÍN, P., DADAM, A., KOZÁK, J., PACHL, L., STANISLAV, A., STRNAD, Z., ZRŮST, L., ŽÍZLAVSKÝ, M. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-2]. ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

⁴⁸ epravo.cz, kryté dluhopisy po novele zákona o dluhopisech, 4.12.2019, World Wide Web: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryte-dluhopisy-po-novele-zakona-o-dluhopisech-110317.html>

⁴⁹ Dle ustanovení § 375 odst. 5 zák. IZ

2. Ochrana majetku třetích osob před důsledky úpadku finančních institucí

2.1. Garanční systém finančního trhu

Garanční systém finančního trhu (dále jen „Garanční systém“) je institucí zřízenou zákonem č. 374/2015, Zákon o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu (dále jen „ZOPŘK“), k „...zajištění, správě a použití finančních prostředků určených pro zabezpečení a udržení stability finančního trhu v České republice.“⁵⁰ Garanční systém vznikl dne 01.01.2016 na základech Fondu pojištění vkladů, který se tímto dnem transformoval na Garanční systém a stal se jeho vnitřní jednotkou. Vedle Fondu pojištění vkladů, který představuje první pilíř Garančního systému, stojí Fond pro řešení krize jako druhý pilíř Garančního systému, jež vznikl shodně jako Garanční systém ke dni 01.01.2016. Zákon o ozdravných postupech a řešení krize je výsledkem implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků (Bank Recovery and Resolution Directive - BRRD).

Fond pojištění vkladů shromažďuje finanční prostředky k výplatě náhrad pohledávek z vkladů klientům banky nebo jiné finanční instituce, která je součástí pojištění vkladů, v případě, že soud vydá rozhodnutí o jejím úpadku nebo ji Česká národní banka označí za neschopnou dostát svým závazkům vůči oprávněným osobám ze zákonných a smluvních podmínek. Finanční prostředky se ve Fondu pojištění vkladů shromažďují z pravidelných ročních příspěvků bank, poboček bank z jiných než členských států, stavebních spořitelen a spořitelních a úvěrních družstev. Účast na pojištění vkladů je pro tyto subjekty finančního trhu povinná.

Fond pro řešení krize byl ustanoven za účelem zajištění mechanismu financování řešení krize.⁵¹ Cílem Fondu pro řešení krize je zabránit krizovým situacím, které mohou nastat na finančním trhu v důsledku neschopnosti některé z finančních institucí dostát svým závazkům vůči oprávněným osobám ze zákonných a smluvních podmínek. Použití finančních prostředků z Fondu pro řešení krize slouží k odvrácení hrozícího úpadku finančních institucí tak, aby nebylo nutné zahájit výplatu náhrad vkladů jejím klientům z Fondu pojištění vkladů. O jeho použití na konkrétní situaci rozhoduje Česká národní banka jako orgán příslušný pro řešení krize po konzultaci s Garančním systémem.⁵² Do Fondu pro řešení krize jsou ze zákona povinny přispívat banky, stavební spořitelny a družstevní záložny se sídlem na území České republiky, pobočky bank z jiných než členských zemí EU a další subjekty finančního trhu, o kterých tak stanoví zákon.

---

⁵⁰ Garanční systém finančního trhu 2020, O garančním systému [online], 15.12.2022 [cit. 30.12.2022]. Dostupné na Worldb Wide Web: [Garancni_system_finančního_trhu|O_Garancním_systému_\(garancnisystem.cz\)](http://Garancni_system_finančního_trhu/O_Garancním_systému_(garancnisystem.cz))

⁵¹ Dle ustanovení § 209 odst. 1 zákona č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

⁵² Dle ustanovení § 212 odst. 4 zákona č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

2.1.1. Fond pojištění vkladů

Zákonná úprava problematiky pojištění vkladů je obsažena v ustanovení § 41a až § 41s ZB, kam byla promítnuta směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU o systémech pojištění vkladů (Deposit Guarantee Scheme Directive – DGSD).

Pokud nastane na finančním trhu situace, za které Česká národní banka oznámí, že některá z finančních institucí není schopná dostát svým závazkům vůči oprávněným osobám za zákonných a smluvních podmínek nebo soud vydá rozhodnutí o úpadku takové finanční instituce, pak Garanční systém finančního trhu vyplatí z Fondu pojištění vkladů všem právnickým a fyzickým osobám 100 % jejich vkladů do výše odpovídající 100 000 EUR. Ve výjimečných případech je možné získat náhradu za vklad převyšující limit 100 000 EUR.

Výši ročního příspěvku dotčených subjektů finančního trhu stanovuje Česká národní banka podle obecných pokynů Evropského orgánu pro bankovníctví. Při stanovení výše ročního příspěvku Česká národní banka zohledňuje celkový objem krytých pohledávek z vkladů a míru rizika, které dotčená finanční instituce podstupuje.⁵³

Pro zjednodušení textu budu dále užívat jen označení banka, stejně jako je tomu v ZB, nicméně následující právní úprava se vztahuje i na ostatní finanční instituce podléhající zákonné povinnosti účastnit se pojištění vkladů, tedy na pobočky banky z jiného než členského státu, spořitelní a úvěrní družstva a stavební spořitelny.

2.1.2. Postup výplaty náhrad pojištěných vkladů

V případě, že banka není schopna dostát svým závazkům vůči oprávněným osobám za zákonných a smluvních podmínek, Česká národní banka nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne, kdy tuto skutečnost zjistila, vydá písemné oznámení o této skutečnosti, které doručí Garančnímu systému.⁵⁴ Druhou situací, za níž vzniká nárok na náhradu za pojištěnou pohledávku z vkladu, je rozhodnutí soudu o úpadku banky, jehož důsledkem je pozastavení práva vkladatelů nakládat s vklady, na které se vztahuje pojištění.⁵⁵ Den vydání písemného oznámení Českou národní bankou o neschopnosti banky dostát svým závazkům vůči oprávněným osobám za zákonných a smluvních podmínek a den vydání soudního rozhodnutí o úpadku banky se považuje za rozhodný den.⁵⁶ Do 3 pracovních dnů od rozhodného dne musí Garanční systém obdržet informace o vkladech.⁵⁷ Následně, nejpozději však do 6 pracovních dnů od rozhodného dne, Garanční systém

---

⁵³ Dle ustanovení § 41sb. zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁵⁴ Dle ustanovení § 41d odst. 1 písm. a) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁵⁵ Dle ustanovení § 41d odst. 1 písm. b) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁵⁶ Dle ustanovení § 41d odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁵⁷ Dle ustanovení § 41d odst. 4 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

stanoví den zahájení, místo a způsob vyplácení náhrad. Tyto skutečnosti vhodným způsobem uveřejní a vyrozumí o tom Ministerstvo financí a Českou národní banku. Den zahájení výplaty náhrad z vkladů musí nastat nejpozději 7 pracovních dnů od rozhodného dne.⁵⁸ Výše poskytnuté náhrady pro jednu oprávněnou osobu u jedné banky dosahuje maximální částky 100 000 EUR.⁵⁹ V mimořádných případech lze za splnění zákonem stanovených podmínek žádat o výplatu zvýšené náhrady za pojištěnou pohledávku, která tedy převyšuje daný limit 100 000 EUR.⁶⁰ O základní náhradu oprávněná osoba nemusí žádat. Informace o zahájení výplaty a způsobu výplaty jsou veřejnosti předávány prostřednictvím tisku, internetových stránek Garančního systému, internetových stránek banky v úpadku, prostřednictvím internetových stránek vyplácející banky a oprávněná osoba také prostřednictvím dopisu s potřebnými informacemi. Výplata náhrad za pojištěné pohledávky probíhá prostřednictvím jiné banky s širokou pobočkovou sítí. Oprávněná osoba si může vybrat, zda si zvolí výplatu v hotovosti nebo bezhotovostním převodem na účet. Pohledávka oprávněné osoby vůči bance se dnem zahájení výplaty náhrad snižuje o částku rovnající se nároku oprávněné osoby na náhradu z Fondu. A tímto dnem vzniká vůči bance pohledávka Garančnímu systému ve výši práv oprávněných osob na plnění z Fondu. Oprávněná osoba musí své právo na plnění z Fondu uplatnit do 3 let ode dne zahájení náhrad, v opačném případě se právo oprávněné osoby na plnění z Fondu uplynutím této lhůty promlčí.⁶¹ Pokud finanční prostředky Fondu pojištění vkladů nepostačují k pokrytí výplat náhrad, obstará si potřebné finanční prostředky Garanční systém na trhu. V případě, že Garanční systém si není schopen obstarat potřebné finanční prostředky na trhu, může požádat o dotaci nebo návratnou výpomoc v potřebné výši ze státního rozpočtu.⁶²

2.1.3. Fond pro řešení krize

Rozhodnutí o použití Fondu pro řešení krize vydává Česká národní banka, která má postavení orgánu příslušného pro řešení krize, po konzultaci s Garančním systémem. K vydání rozhodnutí o použití Fondu pro řešení krize se lze uchýlit jen pokud finanční instituce selhává nebo lze její selhání důvodně předpokládat, neexistují jiná použitelná opatření dohledu nebo soukromého sektoru, která by selhání instituce v krátké době odvrátila, a vyřešení krize je ve veřejném zájmu. Finanční prostředky z Fondu pro řešení krize nesmějí být použity k přímému krytí ztrát povinné osoby. Po vydání rozhodnutí České národní banky o použití finančních prostředků z Fondu pro

---

⁵⁸ Dle ustanovení § 41d odst. 6 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁵⁹ Dle ustanovení § 41e odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁶⁰ Dle ustanovení § 41e odst. 3 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁶¹ Dle ustanovení § 41h zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

⁶² Dle ustanovení § 41i odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

řešení krize s těmito prostředky nakládá Garanční systém po konzultaci s Českou národní bankou. Možný účel použití prostředků z Fondu pro řešení krize je vypočten v § 212 odst. 1,2 ZOPŘK. Aktivace Fondu pro řešení krize má za cíl především posílit stabilitu finančního sektoru, minimalizovat náklady a škody a také eliminovat použití veřejných financí.

2.2. Garanční fond obchodníků s cennými papíry

Právní úprava Garančního fondu obchodníků s cennými papíry (dále jen „Garanční fond“) je obsažena v části jedenácté hlavě IX zákona o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „ZPKT“). Základem pro vznik Garančního fondu byla směrnice Evropské unie 97/9 EU o systémech pro odškodnění investorů, jehož čl. 2 odst. 1 ukládal povinnost každému členskému státu zajistit zavedení a úřední uznání jednoho nebo více systémů pro odškodnění investorů na jeho území. Na území České republiky byl Garanční fond zřízen v roce 2001 novelou zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, tento zákon byl v roce 2004 nahrazen již zmiňovaným ZPKT.

Garanční fond představuje záruční systém, z něhož se vyplácejí náhrady zákazníkům obchodníka s cennými papíry, pokud ten není schopen plnit své závazky vůči svým zákazníkům. Každý obchodník s cennými papíry je povinen přispívat do Garančního fondu roční poplatek ve výši 2 % z objemu výnosů z poplatků a provizí za poskytnuté investiční služby za uplynulý kalendářní rok.⁶³

2.2.1. Postup výplaty náhrad z Garančního fondu

V případě, že obchodník s cennými papíry z důvodu své finanční situace není schopen plnit své dluhy vůči svým zákazníkům a nelze předpokládat, že tak splní do 1 roku nebo v případě, že soud vydal rozhodnutí o úpadku obchodníka s cennými papíry, pak Česká národní banka bez zbytečného odkladu oznámí tuto skutečnost Garančnímu fondu.⁶⁴ Garanční fond následně po dohodě s Českou národní bankou vhodným způsobem uveřejní oznámení o neschopnosti obchodníka s cennými papíry dostát svým závazkům vůči zákazníkům, místo, způsob a lhůtu pro přihlášení nároků na náhradu a zahájení výplaty náhrad z Garančního fondu.⁶⁵ Výše náhrady poskytovaná z Garančního fondu odpovídá 90 % z majetku zákazníka, který mu nemohl být vydán z důvodů přímo souvisejících s finanční situací obchodníka s cennými papíry, vypočtené ke dni, ke kterému Garanční fond obdržel oznámení České národní banky o neschopnosti obchodníka s cennými papíry dostát svým závazkům vůči obchodníkovi, nejvýše se však jednomu zákazníkovi

---

⁶³ Dle ustanovení § 129 odst. 1 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

⁶⁴ Dle ustanovení § 130 odst. 1 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

⁶⁵ Dle ustanovení § 130 odst. 2 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

u jednoho obchodníka s cennými papíry vyplatí částka odpovídající 20 000 EUR.⁶⁶ Výplata náhrad je prováděna prostřednictvím výplatního místa, kterým je obvykle Česká spořitelna. Od okamžiku výplaty náhrady z Garančního systému se Garanční systém stává věřitelem obchodníka s cennými papíry s pohledávkou ve výši vyplacené náhrady.⁶⁷ Zákazník může své právo na výplatu náhrady z Garančního systému uplatnit do 5 let od okamžiku uveřejnění informace o neschopnosti obchodníka s cennými papíry dostát svým závazkům, v opačném případě dojde k promlčení jeho práva.⁶⁸

Pokud soud vydá rozhodnutí o úpadku obchodníka s cennými papíry, je insolvenční správce povinen vydat zákazníkovi jeho majetek včetně výnosů z jeho majetku.⁶⁹

Nepostačují-li peněžní prostředky obchodníka s cennými papíry k uspokojení pohledávek všech zákazníků mající nárok na vydání svého majetku, pak se nároky zákazníků uspokojují poměrně.⁷⁰

---

⁶⁶ Dle ustanovení § 130 odst. 9 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

⁶⁷ Dle ustanovení § 131 odst. 1 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

⁶⁸ Dle ustanovení § 131 odst. 2 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

⁶⁹ Dle ustanovení § 132 odst. 1 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

⁷⁰ Dle ustanovení § 132 odst. 3 zákona č. 256/2004, o podnikání na kapitálovém trhu

3. Úloha České národní banky v případě úpadku finančních institucí

Česká národní banka plní v případě úpadku finančních institucí zvláštní úlohu. Jednak je orgánem dozoru a dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, a také je orgánem příslušným k řešení krize na finančním trhu podle zákona č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu. V insolvenčním řízení ale může být i na straně věřitelské s pohledávkou evidovanou vůči dlužníku.

Jak je patrné z aktuálně probíhajícího insolvenčního řízení Sberbank CZ, a.s., jež je podrobněji zpracován v části čtvrté práce, postavení České národní banky spolu s Garančním systémem finančního trhu je ostatními věřiteli vnímáno poněkud negativně, zvláště pokud jsou členy věřitelského orgánu. K tomu tedy blíže v bodech 4.2.1. a 4.2.2.

3.1. Orgán dozoru a dohledu

Česká národní banka je orgánem dozoru a dohledu nad finančním trhem. Do kompetence ČNB jako orgánu dozoru a dohledu mimo jiné patří udělování licencí a povolení nutných k výkonu činnosti finančních institucí a provádění registrace v případě zahraničních finančních institucí.⁷¹ Touto pravomocí Česká národní banka ovlivňuje již samotný vstup finanční instituce na finanční trh.

Z druhé strany celého působení banky na finančním trhu Česká národní banka i licence a povolení odnímá, pokud jsou k tomu splněny zákonem stanovené podmínky.

Zde bych pro úplnost uvedla, že insolvenční řízení podle zvláštní části IZ může být s finanční institucí zahájeno jen pokud jí již byla odňata licence či povolení k výkonu její činnosti s výjimkou obchodníka s cennými papíry, u něhož tento požadavek není stanoven. Insolvenční řízení s obchodníkem s cennými papíry tedy může být vedeno podle zvláštní části IZ i pokud je stále držitelem příslušného povolení.⁷²

Česká národní banka jako orgán dozoru a dohledu i jako orgán pro řešení krize také disponuje speciální pravomocí zakotvenou ve zvláštní části IZ související s úpadkem finančních institucí, a tou je aktivní legitimace k podání insolvenčního návrhu. Podává-li insolvenční návrh Česká národní banka, pak je osvobozena od hrazení zálohy na náklady insolvenčního řízení.⁷³

Česká národní banka jako orgán dozoru a dohledu představuje v procesu úpadku finančních institucí také

---

⁷¹ Dle ustanovení § 44 odst.2 písm. a) zák. č. 6/1993 Sb., o ČNB

⁷² Dle ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) IZ

⁷³ Dle ustanovení § 368 odst. 1 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 380 odst. 1 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

osobu prostřednictvím níž insolvenční soud informuje orgány dozoru a dohledu v jiných členských státech Evropské unie o úpadku.⁷⁴

Další z pravomocí České národní banky v souvislosti s řešením úpadku finančních institucí je možnost požadovat informace o průběhu insolvenčního řízení v rozsahu jako tak může činit insolvenční soud nebo věřitelé.⁷⁵ Insolvenční správce je povinen požadavku ČNB vyhovět. Reálné dodržování této povinnosti insolvenčního správce vůči České národní bance bylo zajištěno zakotvením ustanovení o likvidátorovi jako prvním insolvenčním správcem finanční instituce ve zvláštní části IZ. Likvidátor je do své funkce jmenován Českou národní bankou a ta zároveň drží dohled nad činností likvidátora.

V neposlední řadě je nutný souhlas České národní banky k prodeji obchodního závodu finanční instituce nebo jeho části, k čemuž pravděpodobně v insolvenčním řízení v rámci zpeněžování majetkové podstaty dlužníka dojde.⁷⁶

3.2. Orgán příslušný pro řešení krize

Zákonem č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu (dále jen „ZOPŘK“) byla do české právní úpravy implementována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků – zkráceně BRRD. Potřeba úpravy řešení krize úvěrových institucí na unijní úrovni vyvstala po světové finanční krizi v roce 2008. V průběhu velké finanční krize se na důsledcích selhání bank podílelo mnoho centrálních bank a byly k tomuto účelu používány veřejné prostředky. Cílem úpravy v BRRD je zabránit použití prostředků z veřejných zdrojů a přenést odpovědnost ze selhání na majitele finančních institucí a případně jejich věřitele.

V ZOPŘK je zakotvena úprava orgánu příslušného pro řešení krize, výkonem pravomocí orgánu příslušného pro řešení krize je dle ustanovení § 5 ZOPŘK pověřena Česká národní banka.

Hlavními úkoly orgánu příslušného pro řešení krize jsou tvorba plánů pro řešení krize, samotné řešení krize finanční instituce a stanovení příspěvků do mechanismu pro financování řešení krize.

Vyžaduje-li nastalá finanční situace instituce aplikaci opatření k řešení krize, ČNB zkoumá splnění podmínek k uplatnění opatření, kterými jsou skutečnost, že instituce selhává, nebo lze důvodně předpokládat, že selhání nastane, dále že v případě selhávající instituce není možné užití

---

⁷⁴ Dle ustanovení § 370 odst. 1 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 382 odst. 1 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

⁷⁵ Dle ustanovení § 370 odst. 7 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle ustanovení § 383 odst. 2 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

⁷⁶ Dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. a) zák. č. 21/1992 Sb., o bankách

jiných opatření, například opatření ozdravného plánu, pro odvrácení selhání v krátkém čase a konečně podmínka, že řešení krize je veřejným zájmem.

Je-li podán insolvenční návrh na finanční instituci, Česká národní banka je ještě před zahájením insolvenčního řízení a zveřejněním návrhu v insolvenčním rejstříku povinna zjišťovat, zda předmětná instituce vyhovuje podmínkám uvedeným výše a pokud by závěrem jejího zjištění bylo, že instituce podmínky pro aplikaci opatření pro řešení krize splňuje, pak by k zahájení insolvenčního řízení ani nedošlo a byla by zvolena vhodná strategie a užito nástrojů k odvrácení krize, kterými ČNB jako orgán pro řešení krize disponuje. V opačném případě je s finanční institucí zahájeno insolvenční řízení. Do jejího rozhodnutí jsou však účinky zahájení insolvenčního řízení odloženy.⁷⁷

Pokud před zahájením insolvenčního řízení byla aplikována nějaká opatření k řešení a odvrácení krize a z těchto opatření vyplývá pro Českou národní banku jako orgánu příslušného pro řešení krize pohledávka vůči finanční instituci, pak bude považována za prioritní pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou a jako taková bude přednostně uspokojována.⁷⁸

---

⁷⁷ Dle ustanovení § 368c IZ

⁷⁸ Dle ustanovení § 374a IZ

4. Úpadek Sberbank CZ, a.s.

Od roku 2012 je Sberbank CZ, a.s., vlastněna společností Sberbank Europe AG (dále jen „Sberbank Rakousko“), jejíž mateřskou společností je Sberbank Rosii (dále jen „Sberbank Rusko“). Sberbank CZ, a.s., je tedy nepřímo vlastněna ruskou společností Sberbank Rusko.

V důsledku invaze ruských vojsk na území Ukrajiny a zahájení válečného konfliktu mezi oběma zeměmi došlo ze strany vkladatelů společnosti Sberbank CZ, a.s., k hromadnému výběru hotovosti z důvodu obav z dalšího vývoje zejména vzhledem k uvalování ekonomických sankcí ze strany členů Evropské unie, USA a Velké Británie proti Rusku. Hromadný výběr hotovosti, tzv. „run na banku“, způsobil značné zhoršení likvidity banky, tato skutečnost měla za následek neschopnost banky plnit své závazky vůči věřitelům. Na základě výše uvedeného následně přistoupila Česká národní banka jako orgán dozoru a dohledu k odebrání bankovní licence Sberbank CZ, a.s.⁷⁹

Česká národní banka dále postupovala v souladu se zákonem o bankách a jeho příslušných ustanoveních o likvidaci banky a podala návrh na zrušení akciové společnosti s likvidací z důvodu odnětí licence a jmenování likvidátora banky. Městský soud v Praze návrhu České národní banky vyhověl a dnem vyvěšení rozhodnutí o návrhu na úřední desce nastaly právní účinky rozhodnutí, tedy 02.05.2022 byla společnost Sberbank CZ, a.s., zrušena s likvidací a její likvidátorkou byla jmenována JUDr. Jiřina Lužová.

Během své činnosti likvidátorka zjistila, že likvidovaná společnost naplňuje znaky úpadku podle § 3 odst. 1 IZ, má více věřitelů, její peněžité závazky jsou po lhůtě splatnosti déle než 30 dní a své závazky není schopna plnit, nachází se tedy v platební neschopnosti. V souladu s § 3 odst. 4 IZ splňuje likvidovaná společnost i podmínky pro předlužení, kterými jsou opět mnohost věřitelů a existence převyšujícího souhrnu závazku předlužené společnosti nad hodnotou jejího majetku. Dle zjištění likvidátorky se likvidovaná společnost nachází v obou formách úpadku – platební neschopnosti a předlužení. V souladu s povinností likvidátora, kterou mu ukládá jednak občanský zákoník a zároveň je tato povinnost zakotvena v § 98 odst. 2 IZ, podala likvidátorka insolvenční návrh. Insolvenční návrh byl adresován Městskému soudu v Praze. Věcně příslušný je dle IZ k insolvenčnímu řízení krajský soud a místně příslušný je pak soud, v jehož obvodu se nacházel dlužníkův obecný soud.

Insolvenční návrh byl podán likvidátorkou společnosti podle obecné části insolvenčního zákona. V případě Sberbank CZ, a.s. v likvidaci, návrh nebyl podán Českou národní bankou jako

---

⁷⁹ Viz Insolvenční návrh vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-A-1 zveřejněn v insolvenčním rejstříku dne 29.07.2022 v oddílu A pod pořadovým číslem 1

orgánem vykonávajícím dozor nebo dohled nebo orgánem příslušným pro řešení krize, nebyla využita možnost z druhé části IZ hlavy IV umožňující tento zvláštní postup v případě úpadku finančních institucí.

Jeden z ukazatelů jak předlužení společnosti, tak skutečnosti, že je společnost v platební neschopnosti, je mnohost věřitelů. V případě naší zkoumané společnosti se jedná dle sdělení likvidátorky v insolvenčním návrhu podaném dne 29.07.2022 o desítky tisíc věřitelů. Věřitelem s nejvyšší pohledávkou je Garanční systém finančního trhu, dále se jedná o nadlimitní vkladatele, což jsou věřitelé, jejichž pohledávka byla uspokojena do výše 100.000 EUR prostřednictvím Garančního systému finančního trhu, jejich zůstatek na účtu vedeného u Sberbank CZ, a.s., byl však vyšší, budou se tedy v případě prohlášení úpadku přihlašovat se svoji pohledávkou ve výši neuhrazené částky z GSFT, další skupinu věřitelů představují ostatní věřitelé se svými pohledávkami plynoucími zejména z neuhrazených faktur, ze závazků z ukončených i neukončených derivátů či představující odložené bonusy členů orgánů a další.

Garanční systém finančního trhu zahájil výplatu náhrad pohledávek z vkladů u Sberbank CZ, a.s., dne 09.03.2022 v případě základních náhrad, respektive 22.04.2022 v případě institucionálních náhrad, a to na základě Oznámení České národní banky ze dne 28.02.2022 o neschopnosti Sberbank CZ, a.s., dostát svým závazkům vůči oprávněným osobám. Základní náhradou se rozumí náhrada vkladu „*fyzickým a právnickým osobám, které k rozhodnému dni byly vkladateli Sberbank CZ, a.s., a to do výše 100 % součtu jejich vkladů, maximálně však do limitu 2.499.500 Kč na jednoho vkladatele...*“⁸⁰, jež představuje ekvivalent částky 100 000 EUR, jak stanovuje § 41e odst. 2 ZB. Institucionální náhradou se rozumí náhrada vkladů „*vybraným institucím, na jejichž účtech jsou uloženy finanční prostředky jejich zákazníků (platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz, vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu, obchodníci s cennými papíry, soudní exekutoři), a to až do výše 100 % vkladů každého jejich zákazníka v souladu s evidencí institucionálního klienta, maximálně však (spolu se základními náhradami náležejícími příslušnému klientovi) do limitu 2.499.500 Kč.*“⁸¹

Vkladatelé, jež byli oprávněni k výplatě náhrad, byli informováni Garančním systémem finančního trhu prostřednictvím dopisu o výši náhrady vkladateli náležející a informace o postupu,

---

⁸⁰ Garanční systém finančního trhu 2020, Fond pojištění vkladů, Probíhající výplaty, Vyplácení Sberbank CZ - shrnutí nejdůležitějšího [online], 04.10.2023 [cit. 09.10.2023]. Dostupné na World Wide Web: [Garanční systém finančního trhu| Probíhající výplaty - Sberbank CZ - shrnutí nejdůležitějších údajů \(garancnisystem.cz\)](https://www.garancnisystem.cz/)

⁸¹ Garanční systém finančního trhu 2020, Fond pojištění vkladů, Probíhající výplaty, Vyplácení Sberbank CZ - shrnutí nejdůležitějšího [online], 04.10.2023 [cit. 09.10.2023]. Dostupné na World Wide Web: [Garanční systém finančního trhu| Probíhající výplaty - Sberbank CZ - shrnutí nejdůležitějších údajů \(garancnisystem.cz\)](https://www.garancnisystem.cz/)

jak náhradu získat. Výplata náhrad vkladů probíhá prostřednictvím distribuční sítě Komerční banky, a.s., a trvá po dobu tří let ode dne zahájení výplat. Náhradu lze realizovat bezhotovostně převodem na účet vedeném u jiné banky, případně výběrem hotovosti, avšak v případě výplat náhrad právnických osob nelze provést hotovostní formou.

Výplatou náhrady vkladů se stává do výše provedené výplaty věřitelem banky Garanční systém finančního trhu namísto původního vkladatele.

Obavy vkladatelů z mezinárodních ekonomických sankcí uvalených na Rusko nebyly úplně liché. Kritické IT systémy byly Sberbank CZ, a.s., dodávány americkými a britskými společnostmi na základě podlicenční smlouvy poskytnuté od Sberbank Rakousko, která s těmito společnostmi měla uzavřenou licenční smlouvu. Sberbank Rusko je mateřskou společností Sberbank Rakousko a je jejím vlastníkem ve 100 %. Na základě této skutečnosti je Sberbank Rusko, potažmo Sberbank Rakousko, vedena na sankčním seznamu blokováných entit, se kterými mají americké právnické i fyzické osoby zakázáno jednat. „*Sankční nařízení USA je vykládáno tak, že zakazuje jakékoliv americké osobě právně či obchodně přijít do styku s dlužníkem.*“⁸² Americký úřad pro kontrolu zahraničních aktiv (dále jen „OFAC“) pro účely likvidace blokováne entity Sberbank Rakousko a navazujících osob udělil výjimku ze sankčních nařízení, a to do 12.07.2022. Na žádost likvidátorky byla výjimka prodloužena do 12.12.2022. Bylo tedy nutné uskutečnit prodej úvěrového portfolia co nejdříve.

Pokud hovoříme o kritických IT systémech, rozumíme tím hlavní bankovní systém, ve kterém banka eviduje veškeré údaje o klientech, jejich účtech, poskytnutých úvěrech, úrocích atd. S tím souvisí i operační systém a další software nezbytný k řádnému fungování bankovního systému.

4.1. Řízení do rozhodnutí o úpadku

Vyhláškou Městského soudu v Praze ze dne 29.07.2022 bylo zahájeno insolvenční řízení vůči dlužníku Sberbank CZ, a.s. v likvidaci.

Po zahájení insolvenčního řízení podal insolvenční soud prostřednictvím usnesení poučení o procesních právech a povinnostech dlužníka spojené s výzvou k vznesení námítky věcné a místní nepřislusnosti, pokud dle mínění dlužníka je takovou procesní vadou postiženo insolvenční řízení, a dále s výzvou k vyjádření souhlasu či nesouhlasu s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.

---

⁸² Insolvenční návrh ze dne 29.07.2022 ve věci insolvenčního řízení sb. zn. MSPH 95 INS 12575/2022 vedeného Městským soudem v Praze proti dlužníku Sberbank CZ, a.s., označen č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-A-1, zveřejněn v insolvenčním rejstříku dne 29.07.2022, odstavec V.D. bod 58. Ministerstvo spravedlnosti ČR, [cit. 08.10.2023]. Dostupné na World Wide Web: [Detail lustrované osoby - ISIR - Insolvenční rejstřík \(1.17.0.0\) \(justice.cz\)](https://www.justice.cz/insolvenční-rejstřík/1.17.0.0)

Likvidátorka v insolvenčním návrhu mimo jiné podala návrh na ustanovení předběžného insolvenčního správce a návrh na vydání předběžného opatření.

Insolvenční soud může dle IZ ustanovit předběžného insolvenčního správce kdykoliv před vydáním rozhodnutí o úpadku. Důvodem pro ustanovení předběžného insolvenčního správce může být zjišťování dlužníkovy majetku a jeho zajištění včetně přezkoumání dlužníkovy účetnictví. Toto ovšem platí spíše v případech, ve kterých insolvenční návrh podal jeden z věřitelů a během své činnosti před rozhodnutím o úpadku insolvenční soud zjistí, že dlužník disponuje větším majetkem, nebo pokud insolvenční dlužník řádně nekomunikuje s insolvenčním soudem. Důvodem pro ustanovení předběžného insolvenčního správce ovšem může být i samotná skutečnost, že majetková podstata dlužníka je velkého rozsahu. Při nařízení předběžného opatření je vždy ustanoven předběžný insolvenční správce.

Podle zvláštní části IZ věnované úpadku finančních institucí je prvním insolvenčním správcem banky nebo předběžným insolvenčním správcem banky jmenována osoba, která v době rozhodnutí o ustanovení prvního, respektive předběžného, insolvenčního správce vykonávala činnost likvidátora banky. Tento musí být vybrán ze seznamu insolvenčních správců se zvláštním povolením.

V insolvenčním návrhu byla žádost o ustanovení předběžného insolvenčního správce spojena s návrhem na nařízení předběžného opatření a společně byly odůvodněny širokým rozsahem majetkové podstaty dlužníka a vhodností, vzhledem k rozsahu majetkové podstaty, započít se zjišťováním majetkové podstaty co nejdříve a dále také potřebou urgentně zpeněžit majetkovou podstatu dlužníka v souvislosti s dočasně udělenou výjimkou z amerických ekonomických sankcí proti Rusku.

Insolvenční soud o návrhu likvidátorky rozhodl tak, že ustanovil předběžného insolvenčního správce a do jeho funkce jmenoval likvidátorku banky, jak mu to ukládá IZ. Zároveň uložil předběžnému insolvenčnímu správci jeho povinnosti. O návrhu předběžného opatření umožnit předběžnému insolvenčnímu správci jednání se třetími stranami za účelem prodeje úvěrových pohledávek dlužníka rozhodl insolvenční soud tak, že ho zamítl. Dle odůvodnění usnesení o zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření soud shledal, že navrhované nepatří mezi činnosti, které by předběžný insolvenční správce měl vykonávat „...*(stejně jako například oceňování majetku náležejícího do majetkové podstaty dlužníka)*...“⁸³

---

⁸³ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 02.08.2022, č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-A-21 ve věci insolvenčního řízení sb. zn. MSPH 95 INS 12575/2022 vedeného Městským soudem v Praze proti dlužníku Sberbank CZ, a.s., zveřejněno v insolvenčním rejstříku dne 02.08.2022. odůvodnění bod 20). Ministerstvo spravedlnosti ČR, [cit. 08.10.2023]. Dostupné na World Wide Web: [Detail lustrované osoby - ISIR - Insolvenční rejstřík \(1.17.0.0\) \(justice.cz\)](https://www.justice.cz/Detail-lustrované-osoby-ISIR-Insolvenční-rejstřík-1.17.0.0)

K této problematice se již vyjádřil Vrchní soud v Olomouci ve svém rozhodnutí 1 Ko 110/2003-420, když konstatoval, že s přihlédnutím k rozsahu činnosti a povinností předběžného insolvenčního správce tak, jak mu je ukládá zákon, je ocenění majetku dlužníka znalcem ve fázi před rozhodnutím o úpadku zcela bezvýznamné. A to především z důvodu, že nelze predikovat rozhodnutí soudu o úpadku dlužníka. V konečném důsledku by se i zbytečně navyšovaly náklady.

Jednou z povinností uložené předběžné insolvenční správce bylo podání zprávy o rozsahu majetkové podstaty dlužníka. Předběžná insolvenční správce soudu předložila vyhotovenou zprávu o rozsahu majetkové podstaty dlužníka, ze které se dozvídáme, že majetkovou podstatu dlužníka tvoří úvěrové pohledávky, pohledávky dlužníka z bankovních účtů, ostatní pohledávky, hotovost, hmotný movitý majetek, nehmotný movitý majetek, nemovitosti, korporátní dluhopisy a pohledávky z ukončených a dosud neukončených derivátových obchodů s klienty dlužníka. Úvěrové pohledávky tvoří nejobjemnější skupinu aktiv s celkovou přibližnou hodnotou 51.000.000.000 Kč v celkovém počtu 49.000 poskytnutých úvěrů. Problematické se jeví některé pohledávky z bankovních účtů, u kterých zahraniční banka odmítá uvolnit prostředky z důvodu, že je dlužník veden na seznamu sankcionovaných osob v návaznosti na mezinárodní sankce. Podobné je tomu i v případě hotovosti ve výši 58.386.917,43 RUB, žádná tuzemská banka nesmění rubl do jiné měny z důvodu sankcí a také využití rublu v nadcházejícím čase. Soubor hmotného majetku je tvořen nábytkem, IT zařízením a dalším majetkem, jedná se o zhruba 14.000 kusů. Nehmotným majetkem se rozumí IT licence a software o celkovém počtu cca 600 položek. Do majetkové podstaty dlužníka spadají i dvě nemovitosti sloužící jako nebytový prostor a nacházející se v Brně.⁸⁴

V insolvenčním návrhu byl také podán návrh na jmenování prozatímního věřitelského výboru. Věřitelský výbor dává souhlas ke zpeněžení majetkové podstaty způsobem, který vybral insolvenční správce, insolvenčnímu správci poskytuje podporu při výkonu jeho činností a dále také součinnost při soupisu majetkové podstaty dlužníka. Insolvenční zákon umožňuje insolvenčnímu soudu jmenovat prozatímní věřitelský výbor a v případě, že jeho jmenování navrhne dlužník, přihlášený věřitel nebo předběžný správce je insolvenční soud povinen učinit tak neprodleně.⁸⁵

Likvidátorka v insolvenčním návrhu odůvodnila návrh jmenovat prozatímní věřitelský výbor potřebou „...projednat s věřitelským výborem urychleně způsob a podmínky prodeje

---

⁸⁴ Viz Zprávu insolvenční správce ze dne 22.08.2022 vedenou pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-A-64 zveřejněnou v insolvenčním rejstříku dne 23.8.2022 v oddílu A pod pořadovým číslem 64

⁸⁵ Dle ustanovení § 6161 odst. 1 IZ

úvěrového portfolia...“⁸⁶Jako členy prozatímního věřitelského výboru navrhla likvidátorka jmenovat Garanční systém finančního trhu jako největšího a zároveň specifického věřitele, jelikož jeho pohledávka nevznikla z vkladu, ale z titulu vyplacených náhrad vkladatelům. Kraj Vysočina měl dle vyjádření likvidátorky reprezentovat v prozatímním věřitelském výboru nadlimitní vkladatele. Česká národní banka byla navržena ke jmenování do prozatímního věřitelského výboru jednak jako představitel ostatních věřitelů a jednak z titulu její funkce orgánu dozoru a dohledu nad finančním trhem. Společnost STEMA-TECH s.r.o. byla do návrhu na jmenování zařazena z důvodu její žádosti o navržení do věřitelského výboru zaslané dlužníkovi. Stejně tomu bylo i v případě posledně navrženého věřitele, kterým bylo Statutární město Brno, městská část Brno – střed.⁸⁷

Po zahájení insolvenčního řízení zasílali věřitelé soudu návrhy na vlastní jmenování do prozatímního věřitelského výboru. Insolvenční soud usnesením rozhodl o jmenování prozatímního věřitelského výboru v následujícím složení: Česká národní banka, Garanční systém finančního trhu, Kraj Vysočina, Tipsport.net, a.s., ČEPRO, a.s., Maria Rosaria Boccuni a Ladislav Medřický.⁸⁸ Insolvenční soud svým rozhodnutím částečně vyhověl návrhu likvidátorky z insolvenčního návrhu a částečně věřitelům, kteří projevíli vůli stát se členy věřitelského výboru. V usnesení insolvenční soud vyzval jmenované členy věřitelského výboru k vyjádření, zda se svým jmenováním souhlasí, a právnické osoby z jmenovaných vyzval k označení fyzické osoby, která bude jejich jménem jednat ve věřitelském výboru.

Insolvenční soud jmenoval na základě žádosti některých věřitelů také náhradníky prozatímního věřitelského výboru.

První jednání prozatímního věřitelského výboru se konalo dne 16.08.2022 za přítomnosti všech insolvenčním soudem jmenovaných členů věřitelského výboru a insolvenčního správce. Ze svých řad si členové volili předsedu prozatímního věřitelského výboru, kterým se po hlasování stal ČEPRO, a.s. Předběžný insolvenční správce informoval prozatímní věřitelský výbor o dosavadním průběhu likvidace dlužníka a seznámil ho s některými aktuálně řešenými otázkami v souvislosti s insolvenčním řízením, např. problematika devizových účtů, cenných papírů, auditu atd. Dále předběžný insolvenční správce představil návrh způsobu a podmínky zpeněžení úvěrového

---

⁸⁶ Insolvenční návrh ze dne 29.07.2022 ve věci insolvenčního řízení sb. zn. MSPH 95 INS 12575/2022 vedeného Městským soudem v Praze proti dlužníku Sberbank CZ, a.s., označen č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-A-1, zveřejněn v insolvenčním rejstříku dne 29.07.2022. odstavec IX bod 90. Ministerstvo spravedlnosti ČR, [cit. 08.10.2023]. Dostupné na World Wide Web: [Detail lustrované osoby - ISIR - Insolvenční rejstřík \(1.17.0.0\) \(justice.cz\)](#)

⁸⁷ Viz Insolvenční návrh vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-A-1 zveřejněn v insolvenčním rejstříku dne 29.07.2022 v oddílu A pod pořadovým číslem 1

⁸⁸ Viz Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 04.08.2022, č.j. 95 INS 12575/2022-A-38 zveřejněný dne 04.08.2022 v insolvenčním rejstříku dne 04.08.2022 v oddílu A pod pořadovým číslem 38

portfolia dlužníka, k čemuž žádal vyjádření prozatímního věřitelského výboru, který si však ponechal lhůtu k vyjádření.⁸⁹

Druhé jednání prozatímního věřitelského výboru se konalo dne 25. 08.2022 za přítomnosti zástupců všech jmenovaných členů věřitelského výboru. Obsahem jednání bylo především rozhodnutí prozatímního věřitelského výboru, zda zahájí hlasování o návrhu předběžné insolvenční správkyne o způsobu prodeje úvěrového portfolia mimo dražbu. Členové prozatímního věřitelského výboru vyjádřili obavy ze zákonnosti takového počínání z důvodu předbíhání rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku. Situace dlužníka se jeví mimořádnou kvůli blížícímu se termínu ukončení podpory bankovního systému. Ovšem poradci předběžné insolvenční správkyne mají za to, že zde nejsou naplněny předpoklady pro aplikaci ustanovení § 289 odst. 1 IZ, tedy možnost insolvenční správkyne realizovat prodej majetkové podstaty mimo dražbu bez nutnosti souhlasu insolvenčního soudu a věřitelského výboru, pokud se jedná o věci bezprostředně ohrožených zkázou nebo znehodnocením. S přihlédnutím k usnesení insolvenčního soudu, kterým byla do funkce předběžné insolvenční správkyne jmenována likvidátorka banky a kterým uložil insolvenční soud předběžné insolvenční správkyni její povinnosti, mimo jiné jednání s prozatímním věřitelským výborem o způsobu a podmínkách zpeněžení majetkové podstaty, a kterým současně zamítl návrh na vydání předběžného opatření v podobě povolení předběžné insolvenční správkyni jednat s třetími stranami za účelem prodeje úvěrových pohledávek, se domnívám, že hlasovat pouze o způsobu a podmínkách prodeje úvěrových pohledávek lze.

V závěru druhého jednání prozatímního věřitelského výboru byla sdělena změna ve složení prozatímního věřitelského výboru, když insolvenční soud vydal usnesení, kterým připustil vstup věřitele společnosti Forderungen a.s. na místo věřitele paní Maria Rosaria Boccuni.⁹⁰

Jedno z hlavních specifíků úpadku finančních institucí oproti standardnímu průběhu insolvenčního řízení je automatické přihlášení pohledávek vyplývajících z účetnictví dlužníka. Pohledávky takto specifikované není třeba věřitelem zvlášť přihlašovat. Pohledávky jsou považovány za přihlášené okamžikem zveřejnění rozhodnutí o úpadku dlužníka a řešení úpadku konkursem. Povinností insolvenčního správce je potom do 60 dnů ode dne prohlášení konkursu na majetek dlužníka písemně informovat každého dotčeného věřitele o této skutečnosti.⁹¹

---

⁸⁹ Viz Zprávu insolvenční správkyne ze dne 22.08.2022 vedenou pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-A-64 zveřejněnou v insolvenčním rejstříku dne 23.8.2022 v oddílu A pod pořadovým číslem 64

⁹⁰ Viz Zápis z druhého jednání prozatímního věřitelského výboru ze dne 25.08.2022 vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-13 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 07.09.2022 v oddílu B pod pořadovým č. 13

⁹¹ Dle ustanovení § 373 odst. 2 IZ v případě úpadku úvěrové instituce a dle § 385 odst. 2 IZ pro úpadek pojišťoven a zajišťoven

Dlužník byl usnesením insolvenčního soudu vyzván k doložení jmenného seznamu věřitelů, jejichž pohledávky vyplývají z účetnictví dlužníka a v případě rozhodnutí o úpadku spojené s rozhodnutím o řešení úpadku dlužníka konkursem budou tedy pokládány za přihlášené.

Dne 26.08.2022 byl usnesením Městského soudu v Praze zjištěn úpadek Sberbank CZ, a.s., v likvidaci, a na majetek dlužníka byl prohlášen konkurs. V případě banky, úvěrního a spořitelního družstva či obchodníka s cennými papíry je jediným možným řešením jejich úpadku konkurs. Konkurs, reorganizaci či moratorium lze prohlásit u finanční instituce, která je zahraniční bankou či zahraničním obchodníkem s cennými papíry. Oddlužení je řešením úpadku, které je pro finanční instituce absolutně vyloučené.

Insolvenční soud v usnesení zároveň ustavil do funkce insolvenční správkyně předběžnou insolvenční správkyni. Usnesením byla insolvenční správkyni dána povinnost předložit insolvenčnímu soudu zpracovaný seznam přihlášených pohledávek.

Zveřejněním rozhodnutí se pohledávky vyplývající z účetnictví dlužníka již považují za přihlášené, insolvenčnímu správci tedy počala běžet lhůta 60 dnů k obeslání dotčených věřitelů s informacemi o skutečnosti, že bylo insolvenčním soudem rozhodnuto o úpadku dlužníka a ten je řešen konkursem na jeho majetek, výši pohledávky věřitele, která vyplývá z účetnictví dlužníka, druhu pohledávky a také s poučením o možnosti a způsobu podávání námitek proti výši či druhu takto zjištěné pohledávky. Jmenný seznam věřitelů s pohledávkami vyplývajícími z účetnictví dlužníka byl také dlužníkem na základě výzvy dodán insolvenčnímu soudu a zveřejněn v insolvenčním rejstříku.

Ostatní věřitelé, jejichž pohledávka nevyplývá z účetnictví dlužníka, a ještě tak neučinili, mohou podat přihlášku své pohledávky ve lhůtě dvou měsíců ode dne rozhodnutí o úpadku. V opačném případě nebudou pohledávky v rámci insolvenčního řízení uspokojeny.

Usnesením insolvenční soud také nařídil přezkumné jednání k přezkoumání přihlášených pohledávek a svolal schůzi věřitelů.

4.2. Řízení po rozhodnutí o úpadku

Úkonů v řízení po rozhodnutí o úpadku je velké množství, a proto jsem se v této části práce zaměřila na úkony, které jsou specifické pro úpadek finančních institucí a pro konkrétně náš sledovaný případ. Jedná se o vztah Garančního systému finančního trhu a České národní banky s ostatními věřiteli a o zpeněžování majetkové podstaty. Postavení Garančního systému finančního trhu se dostalo až k Vrchnímu soudu, nicméně k meritornímu rozhodnutí Vrchního soudu nedošlo, věc byla zastavena z důvodu zpětvzetí odvolání.

4.2.1. Návrh na vyslovení zákazu hlasování věřitele Garanční systém finančního trhu

Skupina věřitelů podala návrh na vyslovení zákazu hlasování věřitele Garanční systém finančního trhu. Tito věřitelé shledávají za problematickou skutečnost, že pohledávka GSFT bude uspokojována prioritně v první skupině věřitelů podle ustanovení § 347 IZ. V téže skupině se již nenachází jiný věřitel. Pohledávka GSFT je zároveň velmi vysoká, věřitel tedy bude disponovat vysokým počtem hlasů, kterým může dle mínění předkladatelů návrhu zcela ovládnout hlasování o počtu členů a složení věřitelského výboru na schůzi věřitelů. Navrhovatelé přirovnávají postavení GSFT k postavení zajištěných věřitelů, u nichž IZ předpokládá oddělené hlasování od hlasování nezajištěných věřitelů o členech věřitelského výboru. Předkladatelé návrhu se domnívají, že vzhledem k přednostnímu uspokojování pohledávky se rozcházejí zájmy GSFT a věřitelů nacházejících se v ostatních skupinách, když pohledávky věřitelů z následujících skupin jsou uspokojovány až po úplném zaplacení pohledávky věřitele v předchozí skupině. Tedy navrhovatelé předpokládají, že záměrem GSFT bude zejména rychlé uspokojení vlastní pohledávky, nikoliv nejvyšší výnos z prodeje pro dosažení nejvyšší míry uspokojení pohledávek nejširšího okruhu věřitelů.⁹²

Garanční systém finančního trhu na návrh na vyslovení zákazu hlasování věřitele reagoval vyjádřením. Ve vyjádření se zabýval nepřípustností takového návrhu z důvodu, že tuto možnost insolvenční zákon nenabízí a z toho vyvozuje, že úmyslem zákonodárce bylo zachování hlasovacích práv GSFT.

Garanční systém finančního trhu představuje specifického věřitele v insolvenčním řízení finančních institucí, protože jeho pohledávka vůči dlužníku vznikla tak, že z prostředků GSFT byly vyplaceny pohledávky ostatních věřitelů podle zákonných podmínek. Pro tento účel byl GSFT založen, aby chránil finanční stabilitu v případě úpadku finanční instituce. Je proto také třeba jeho přednostního uspokojení, aby mohl svou funkci plnit v případě dalšího selhání finanční instituce. GSFT ve svém vyjádření odmítá analogické užití právní úpravy zajištěných věřitelů na svoji osobu. Je nezajištěným specifickým věřitelem.

Dále se GSFT ve svém vyjádření zabývá nesplněnými podmínkami pro vyslovení zákazu hlasování věřitele, jenž upravuje ustanovení § 53 odst. 5 IZ. Jedná se o kumulativní naplnění podmínek, že je dán důvod hodný zvláštního zřetele, vyžaduje-li to ochrana společného zájmu věřitelů a hrozí-li střet zájmů.⁹³

---

⁹² Viz Návrh na vyslovení zákazu hlasování věřitele vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-114 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 30.09.2022 pod pořadovým číslem 114

⁹³ Viz Vyjádření věřitele k návrhu na vyslovení zákazu hlasování věřitele vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-147 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 04.10.2022 pod pořadovým číslem 147

K návrhu skupiny věřitelů k vyslovení zákazu hlasování věřitele podala vyjádření také Česká národní banka. Ve vyjádření zmínila zejména absenci důkazů k prokázání tvrzených skutečností předkladatelů návrhů, dle sdělení ČNB se navrhovatelé pohybují v rovině domněnek, a také shrnula postavení GSFT.⁹⁴

Někteří další věřitelé se před rozhodnutím insolvenčního soudu k návrhu ještě připojili.

Insolvenční soud o návrhu rozhodoval na schůzi věřitelů konané dne 06.10.2022 a rozhodl tak, že návrh skupiny věřitelů na vyslovení zákazu hlasování Garančního systému finančního trhu zamítl. Insolvenční soud neshledal naplnění zákonných podmínek pro schválení návrhu, předkladatelé tvrzené skutečnosti o střetu zájmů neprokázali a také se zabýval zvláštním postavením GSFT.⁹⁵

4.2.2. Odvolání proti rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zrušení usnesení schůze věřitelů k Vrchnímu soudu

Na schůzi věřitelů konané dne 06.10.2022 byla přijata mimo jiné usnesení o tom, že věřitelský výbor budou tvořit tři členové, kterými byli zvoleni Garanční systém finančního trhu, Česká národní banka, STEMA-TECH, s.r.o. a dále bylo přijato usnesení o zvolení náhradníků věřitelského výboru.

Ve výše uvedených třech případech byl podán insolvenčnímu soudu návrh na zrušení usnesení schůze věřitelů.

Návrh na zrušení usnesení schůze věřitelů o počtu členů tvořícího věřitelský výbor podal věřitel Tipsport.net, a.s., jež svůj návrh odůvodnil požadavkem na ustanovení co nejširšího věřitelského výboru se zastoupením všech zájmových skupin věřitelů pro zajištění maximálního uspokojení a ochrany věřitelů. K podanému návrhu se následně připojilo dalších 33 věřitelů. Insolvenční soud rozhodl o zamítnutí podaného návrhu na zrušení usnesení schůze věřitelů, proti němuž se odvolalo 29 věřitelů.

Stejně tak podala společnost Tipsport.net, a.s., návrh na zrušení rozhodnutí věřitelského výboru o jeho složení ve vztahu k České národní bance a společnosti STEMA-TECH, a.s. Českou národní banku shledává navrhovatel jako nevhodnou k zastupování zájmu věřitelů nacházejících se ve třetí skupině vzhledem k její nízké pohledávce vůči dlužníku oproti ostatním věřitelům z téže skupiny a dále pro její střet zájmu, když je vyžadován souhlas České národní banky k prodeji úvěrového portfolia dlužníka. Společnost STEMA-TECH, a.s., se věřitelům nesouhlasícím

---

⁹⁴ Viz Vyjádření věřitele k návrhu na vyslovení zákazu hlasování věřitele vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-161 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 05.10.2022 pod pořadovým číslem 161

⁹⁵ Viz Protokol o přezkumném jednání a z první schůze věřitelů ze dne 06.10.2022 vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-256 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 26.10.2022 pod pořadovým číslem 256

s volbou nezdá být dostatečně věrohodná. K návrhu na zrušení rozhodnutí schůze věřitelů se připojilo dalších 33 věřitelů.

Insolvenční soud návrh zamítl, věřitele poučil o možnosti podání odvolání proti rozhodnutí do doby skončení schůze věřitelů, čehož využilo 31 věřitelů.

V případě volby náhradníků věřitelského výboru opět společnost Tipsport.net, a.s., podala návrh na zrušení rozhodnutí věřitelského výboru. Svůj návrh odůvodnila tím, že náhradníci věřitelského výboru byli zvoleni téměř výhradně hlasy Garančního systému finančního trhu, když pro zvolení konkrétních náhradníků se vyslovilo pouze pět věřitelů ovšem s dostatečným počtem hlasů. K návrhu na zrušení rozhodnutí věřitelského výboru v tomto bodě se připojilo 24 dalších věřitelů. Insolvenční soud návrh na zrušení zamítl a podal účastníkům poučení o opravném prostředku. Proti zamítavému rozhodnutí insolvenčního soudu podalo odvolání 24 věřitelů.

Insolvenční soud ve svém usnesení uložil věřitelům, kteří na schůzi věřitelů podali odvolání, aby soudu předložili písemné odůvodnění podaného odvolání.⁹⁶

Obsahem odůvodnění podaných odvolání bylo například tvrzení, že členové prozatímního věřitelského výboru Česká národní banka a Garanční systém finančního trhu jednali ve shodě s vůlí insolvenční správkyne v rozporu s názory ostatních členů prozatímního věřitelského výboru, dále, že Garanční systém finančního trhu na inkriminované schůzi věřitelů disponoval většinou hlasů, což je považováno za účelné jednání ze strany insolvenční správkyne a dále upozorňují na prioritní uspokojování pohledávky Garančního systému finančního trhu. Odvolávající se věřitelé ve výše popsaném postupu spatřují rozpor se společnými zájmy věřitelů a upřednostňování zájmů věřitelů Garančního systému finančního trhu a České národní banky před zájmy ostatních věřitelů.

Insolvenční správkyne se k podaným odvoláním vyjádřila tak, že insolvenční zákon stanovuje počet členů věřitelského výboru na nejméně tři a nejvýše sedm, přičemž o konkrétním počtu členů rozhoduje schůze věřitelů, přednostní uspokojování pohledávky věřitele Garančního systému finančního trhu dané zákonem nelze považovat za skutečnost způsobující rozpor se společnými zájmy věřitelů. Dále se insolvenční správkyne ve svém vyjádření zabývala postavením Garančního systému finančního trhu a postavením České národní banky a jejího vztahu k GSFT. Podaná odvolání považuje insolvenční správkyne za nedůvodná.⁹⁷

Někteří věřitelé z těch, jež na schůzi věřitelů podali odvolání proti zamítavým rozhodnutím insolvenčního soudu, již v této fázi podali zpětvzetí svého odvolání.

---

⁹⁶ Viz Protokol o přezkumném jednání a z první schůze věřitelů ze dne 06.10.2022 vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-256 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 26.10.2022 pod pořadovým číslem 256

⁹⁷ Viz Vyjádření insolvenční správkyne k odvolání věřitelů vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-343 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 07.12.2022 pod pořadovým číslem 343

V ostatních případech byla věc předložena k rozhodnutí Vrchnímu soudu v Praze. Vrchní soud v Praze pak usnesením rozhodl o zastavení odvolacího řízení, když v době od převzetí věci Vrchním soudem do jeho rozhodnutí ve věci postupně všichni věřitelé vzali svá odvolání zpět.⁹⁸

4.2.3. Zpeněžení majetkové podstaty

Insolvenční správkyňe činila kroky ke zpeněžení majetkové podstaty. Situace ve sledovaném případě byla složitější vzhledem k uvaleným americkým sankcím. Insolvenční správkyňe v rámci své činnosti vyjednala výjimku z uvalených sankcí trvající do 12.12.2022. Prodej majetkové podstaty, zejména úvěrového portfolia, bylo tedy nutné realizovat v co nejkratším čase.

Již při prvním jednání prozatímního věřitelského výboru byli jeho členové insolvenční správkyňi seznámeni s návrhem na zpeněžení úvěrového portfolia, konkrétně se způsobem zamýšleného prodeje, předmětem prodeje, právní formou prodeje a také se skutečností, že s nabídkou ke koupi budou osloveny všechny české banky a pobočky zahraničních bank.

Na následujícím jednání prozatímního věřitelského výboru insolvenční správkyňe předložila návrh usnesení o prodeji úvěrového portfolia mimo dražbu a jeho základní parametry, jež prozatímní věřitelský výbor schválil.

Dne 13.10.2022 bylo zahájeno výběrové řízení na prodej obchodního závodu. Do výběrového řízení byly přihlášeny tři banky, z nichž jedna nakonec nabídku nepodala, druhá podala nabídku po lhůtě a třetí bankou byla Česká spořitelna, a.s. Věřitelský výbor souhlasil s nabízenou kupní cenou za obchodní závod a se zahájením jednání o prodeji s Českou spořitelnou, a.s. Po jednání se zájemcem o koupi obchodního závodu a sjednání finální podoby smluvní dokumentace byl udělen souhlas věřitelského výboru s jejím zněním. Na základě návrhu na udělení souhlasu s uzavřením smlouvy o prodeji obchodního závodu podaném insolvenční správkyňi České národní bance a zároveň obdobným návrhem podaným zájemcem o koupi obchodního závodu, Česká národní banka k prodeji udělila souhlas. Poslední podmínkou k úspěšnému uzavření smlouvy byl souhlas insolvenčního soudu s prodejem závodu mimo dražbu, který byl udělen dne 13.12.2022.

Jelikož byl souhlas s prodejem obchodního závodu mimo dražbu insolvenčním soudem udělen dne 13.12.2022, tedy den po vypršení výjimky z amerických sankcí, žádala insolvenční správkyňe OFAC o udělení nové výjimky ze sankcí, už nikoliv k prodloužení času v konkurzním řízení, ale k dokončení realizace prodeje na základě již uzavřené prodejní smlouvy. Žádost byla

---

⁹⁸ Viz Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20.03.2023, č.j. MSPH 95 INS 12575/2022, 3 VSPH 1600/2022-B-566, zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 21.03.2023 pod pořadovým číslem 566

kladně vyřízena a další výjimka ze sankcí prodloužena do 31.01.2023. Vzhledem ke složitosti převodu všech dat ani tato lhůta nebyla dostačující, a proto insolvenční správkyne vedla další jednání s OFAC a docílila udělení výjimky do 31.01.2024.

Pro úplnost informací dodávám, že převzetí závodu bylo schváleno i ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Smlouva o prodeji obchodního závodu byla uzavřena dne 16.12.2022.⁹⁹

Kromě obchodního závodu, jež byl prodán za kupní cenu ve výši 41.053.000.000,00 Kč, došlo dále k prodeji korporátních dluhopisů, portfolia pohledávek z nevýkonných úvěrů, pohledávky za společností NWT, a.s., dále movitý majetek a IT vybavení. Celková získaná částka z prodeje činí 41.992.621.834,00 Kč.¹⁰⁰

Insolvenční správkyne podala dne 07.11.2023 insolvenčnímu soudu návrh na povolení částečného rozvrhu. Částečný rozvrh výtěžku zpeněžení byl insolvenčním soudem schválen.

V čase dokončení diplomové práce nebylo insolvenční řízení Sberbank CZ, a.s., skončeno. Majetková podstata dlužníka nebyla prodejem zcela vyčerpána. Pohledávky věřitelů nebyly stoprocentně uspokojeny. Z dosavadního vývoje insolvenčního řízení lze předpokládat, že konečné uspokojení věřitelů se bude blížit sto procentům.

---

⁹⁹ Viz Zprávu insolvenční správkyne o postupu insolvenčního řízení vedenou pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-766 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 04.09.2023 v oddíle B pod pořadovým číslem 766

¹⁰⁰ Viz Návrh na povolení částečného rozvrhu vedený pod č.j. MSPH 95 INS 12575/2022-B-860 zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 07.11.2023 v oddíle B pod pořadovým číslem 860

Závěr

Cílem diplomové práce bylo shrnutí specifík insolvenčního řízení finančních institucí oproti standardnímu procesu insolvenčního řízení.

V první části diplomové práce se věnuji právě těmto specifickým úpadku finančních institucí. Zásadní rozdíl spatřuji v možnosti České národní banky podat insolvenční návrh, v úpravě osoby insolvenčního správce, kterým je první v pořadí likvidátor společnosti, v rozšířené informační povinnosti směrem k orgánům dohledu a veřejnosti, v automatickém přihlašování pohledávek vyplývajících z účetnictví dlužníka a v odkladu zahájení insolvenčního řízení do rozhodnutí České národní banky o splnění či nesplnění podmínek pro aplikaci opatření pro řešení krize preferované před zahájením insolvenčního řízení.

Z výše uvedených odlišností je patrné, že cílem zákonodárce při tvorbě úpravy úpadku finančních institucí ve zvláštní části IZ byla zejména ochrana finanční stability a celého finančního trhu, s čímž je úzce spojena i zvýšená potřeba dbát o zájmy věřitelů, jimiž jsou majoritně vkladatelé. Úpadek finanční instituce představuje hrozbu pro finanční trh a je potřeba zabránit přenosu „nákazy“ na další instituce a předejít tzv. dominovému efektu. I když se může jevit, že úpadek například banky je v českém prostředí spíše vyloučené, a zvykli jsme si na jistou stabilitu finančních institucí, nedávné události nám dokázaly, že vzhledem ke globálnímu propojení vztahů mezi společnostmi působících i na území České republiky, může rozhodnutí a činnost jiného státu ovlivnit i bezpečí uložení našich finančních prostředků, a to téměř z okamžiku na okamžik.

S tím úzce souvisí obsah druhé části práce, která je věnována ochraně majetku třetích osob před důsledky úpadku finančních institucí. Konkrétně se jedná o Garanční systém finančního trhu a Garanční fond obchodníků s cennými papíry. Jsou to instituty, které mají za cíl odvrátit nutnost užití veřejných prostředků ke zmírnění dopadů selhání finanční instituce. Pro vkladatele představují jistou formu pojištění vkladů. Garanční systém finančního trhu je zpravidla věřitelem s nejvyšší pohledávkou, po vyplacení pojištěných vkladů vždy vstupuje na místo původního věřitele do výše vyplaceného vkladu.

Třetí část práce je zaměřena na úlohu České národní banky v procesu úpadku finančních institucí. Postavení České národní banky je velmi specifické. Představuje orgán dohledu a dozoru a orgán příslušný pro řešení krize a zároveň může být i sama věřitelem finanční instituce. Disponuje řadou oprávnění ve vztahu k insolvenčnímu řízení finančních institucí, ale také je vázána množstvím povinností.

Čtvrtou část práce jsem věnovala aktuálně probíhajícímu insolvenčnímu řízení se společností Sberbank CZ, a.s. V úvodu části jsem se snažila vylíčit okolnosti, kvůli kterým

k úpadku došlo a komplikace doprovázející toto konkrétní řízení v podobě amerických a mezinárodních sankcí.

V kapitole Řízení do rozhodnutí o úpadku jsou některá specifika úpadku finančních institucí ukázána v praxi. Kapitola Řízení po rozhodnutí o úpadku se pak věnuje vybraným zajímavým částem řízení, jež mohou nastat právě jen při úpadku finančních institucí. Za prvé je to bezesporu prodej majetkové podstaty dlužníka, předně úvěrového portfolia, který je sám o sobě velmi specifický už samotným předmětem i tím komu může být nabídnuto ke koupi, mohou to být pouze banky a zahraniční banky, a také procesem prodeje, ke kterému je nutné vyjádření a souhlasů z řad státních institucí a úřadů k ochraně veřejného zájmu. A za druhé je to velmi speciální postavení České národní banky a Garančního systému finančního trhu jako věřitelů dlužníka mezi ostatními věřiteli, zejména vnímání těchto dvou odlišných osob ostatními věřiteli. V našem zkoumaném případě jsou předmětné entity členy věřitelského výboru, což některé zbývající věřitele vedlo až k řízení před Vrchním soudem, k němuž vlivem zpětvzetí podání nakonec nedošlo a řízení bylo zastaveno.

Insolvenční řízení se společností Sberbank CZ, a.s., v době dokončení diplomové práce nebylo ještě skončeno. Prodej úvěrového portfolia za kupní cenu vyšší, než byla odborníky odhadnuta tržní cena, jistě přispěl spolu s činností insolvenční správkyňe, jež při své práci čelila komplikacím pramenícím z amerických a mezinárodních sankcí uvalených na dlužnici, k uspokojení věřitelů, které se s velkou pravděpodobností bude blížit ke sto procentům. Vzhledem k míře uspokojení věřitelů by se tedy dalo říci, že insolvenční řízení dlužnice je úspěšné.

Při zpracování diplomové práce byly aplikovány standardní vědecké metody komparace, analýza, dedukce a deskripce.

Seznam použitých zkratek

BAFin	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, Spolkový úřad pro dohled nad finančním trhem
BRRD	Bank Recovery and Resolution Directive
ČNB	Česká národní banka
DGSD	Deposit Guarantee Scheme Directive
EU	Evropská unie
GSFT	Garanční systém finančního trhu
IZ	zákon č.182/2006 Sb., insolvenční zákon
OFAC	americký úřad pro kontrolu zahraničních aktiv
ZB	zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
ZČNB	zákon č. 6/1193 Sb., o České národní bance
ZD	zákon č. 190/2004, o dluhopisech
ZIS	zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
ZOPŘK	zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu
ZP	zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví
ZPKT	zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
ZSÚD	zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

HOLEČEK, Jakub. Postavení finančních institucí v novém insolvenčním zákoně v kontextu úpravy komunitárního práva, Praha: Linde Praha, 2009

KURKA, René, PAŘÍKOVÁ, Anežka. Subjekty finančního trhu, Vybrané aspekty likvidace a insolvence, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2014

ZRŮST, Lukáš. Selhání subjektů finančního trhu. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019

Elektronické zdroje

epravo.cz, kryté dluhopisy po novele zákona o dluhopisech, 4.12.2019, World Wide Web: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryte-dluhopisy-po-novele-zakona-o-dluhopisech-110317.html>

Česká národní banka – www.cnb.cz

Garanční fond obchodníků s cennými papíry - <https://www.gfo.cz/>

Garanční systém finančního trhu - www.garancnisystem.cz

Insolvenční rejstřík - Insolvenční rejstřík – detail insolvenčního řízení Sberbank CZ, a.s. v likvidaci; isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail

Zrůst, Lukáš. Insolvenční zákon: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer ASPI_ID KO182_2006CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

Právní předpisy

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon

Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích

Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu